A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2017. január 26.*[i]

„Fellebbezés — Verseny — Kartellek — A fürdőszobai szerelvények és felszerelések belga, német, francia, olasz, holland és osztrák piaca — Az EUMSZ 101. cikk és az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás 53. cikkének megsértését megállapító határozat — Árak összehangolása és érzékeny kereskedelmi információk cseréje — Egységes jogsértés — Bizonyítás — Bírságok — Korlátlan felülvizsgálat — Észszerű határidő — Arányosság”

A C-625/13. P. sz. ügyben,

a **Villeroy & Boch AG** (székhelye: Mettlach [Németország], képviselik: M. Klusmann és T. Kreifels Rechtsanwälte, segítőjük: S. Thomas egyetemi tanár)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 29-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: L. Malferrari, F. Castillo de la Torre és F. Ronkes Agerbeek, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács elnökeként eljárva, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (előadó) és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: M. Wathelet,

hivatalvezető: K. Malacek tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. szeptember 10-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2015. november 26-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: német.

Ítéletet

Fellebbezésével a Villeroy & Boch AG az Európai Unió Törvényszéke 2013. szeptember 16-i Villeroy & Boch Austria és társai kontra Bizottság ítéletének (T-373/10–T-374/10, T-382/10 és T-402/10, nem tették közzé, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2013:455) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben ezzel az ítélettel a Törvényszék részben elutasította az EUMSZ 101. cikk és az EGT-Megállapodás 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/39092 – „fürdőszobai szerelvények és felszerelések”-ügy) 2010. június 23-án hozott C(2010) 4185 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) őt érintő részében történő megsemmisítése iránti keresetét.

Jogi háttér

Az 1/2003/EK rendelet

1 Az [EUMSZ 101. cikkben] és az [EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikkének (2) és (3) bekezdése a következőket írja elő:

„(2) A Bizottság határozattal bírságot szabhat ki a vállalkozásokra vagy vállalkozások társulásaira, amennyiben azok akár szándékosan, akár gondatlanságból:

a) megsértik [az EUMSZ 101. cikket] vagy [az EUMSZ 102. cikket] […]

[…]

A jogsértésben részt vevő vállalkozások és vállalkozások társulásai tekintetében a bírság egyenként nem haladhatja meg az előző üzleti év teljes forgalmának 10%-át.

[…]

(3) A bírság mértékének meghatározásakor tekintetbe kell venni mind a jogsértés súlyát, mind annak időtartamát.”

A 2006. évi iránymutatás

2 Az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.; továbbiakban: 2006. évi iránymutatás) 2. pontja jelzi, hogy a bírságok megállapítását illetően „a Bizottságnak meg kell vizsgálnia mind a jogsértés időtartamát, mind a súlyosságát”, valamint hogy a „kiszabott bírság nem haladhatja meg az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének második és harmadik albekezdésében szereplő határértékeket”.

3 A 2006. évi iránymutatás 37. pontja szerint:

„Bár a jelen Iránymutatás meghatározza az általános módszertant a bírságok megállapítását illetően, azonban az egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége okán a Bizottság eltérhet ezektől a módszerektől, valamint a 21. pontban megszabott határértékektől.”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

4 A kartell által érintett termékek a következő termékek három alcsoportjának valamelyikébe tartozó fürdőszobai szerelvények és felszerelések: csaptelepek, zuhanykabinok és kiegészítők, valamint kerámiaáruk (a továbbiakban: a termékek három alcsoportja) (a megtámadott határozat (5) és (6) preambulumbekezdése).

5 A jogvita előzményeit a Törvényszék a megtámadott ítélet 1–19. pontjában fejti ki, és azokat a következőképpen lehet összefoglalni.

6 A vitatott határozatban a Bizottság megállapította a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában elkövetett, az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésébe és az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o., a továbbiakban: EGT-Megállapodás) 53. cikkébe ütköző jogsértés fennállását. E jogsértést, amelyben 17 vállalkozás vett részt, 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban követték el, és belga, Németország, francia, olasz, holland és osztrák területen versenyellenes megállapodások és összehangolt magatartások összességében nyilvánult meg.

7 Közelebbről, a Bizottság a vitatott határozatban kifejtette, hogy a megállapított jogsértés először is abban állt, hogy az említett fürdőszobai szerelvények és felszerelések gyártói nemzeti szakmai szövetségek keretében tartott rendszeres találkozókon összehangolták az éves áremeléseket és más árszabási tényezőket, másodszor különleges események alkalmával – úgymint a nyersanyagköltségek emelkedése, az euró bevezetése, valamint úthasználati díjak kivetése – megállapították, illetve összehangolták az árakat, harmadszor pedig érzékeny kereskedelmi információkat tettek hozzáférhetővé, illetve cseréltek. Ezenkívül a Bizottság megállapította, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában az árak rögzítésére éves ciklusokban került sor. Ennek keretében a gyártók megállapították az ártáblázataikat, amelyek általában egy éven keresztül maradtak érvényben, és a nagykereskedőkkel való üzleti kapcsolatok alapjául szolgáltak.

8 A Villeroy & Boch, valamint az elsőfokú eljárás többi felperese, a Villeroy & Boch Austria GmbH (a továbbiakban: Villeroy & Boch Ausztria), a Villeroy & Boch SAS (a továbbiakban: Villeroy & Boch Franciaország) és a Villeroy & Boch – Belgium (a továbbiakban: Villeroy & Boch Belgium) a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működik. A Villeroy & Boch Ausztria, a Villeroy & Boch Franciaország, a Villeroy & Boch Belgium, az Ucosan BV és a leányvállalatai, valamint a Villeroy & Boch SARL (a továbbiakban: Villeroy & Boch Luxembourg) teljes tőkéjének a Villeroy & Boch a tulajdonosa.

9 2004. július 15-én a Masco Corp. és leányvállalatai – köztük a csaptelepeket gyártó Hansgrohe AG és a zuhanykabinokat gyártó Hüppe GmbH – arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartell áll fenn, és kérték, hogy a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o., a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján mentesítsék őket a bírságok alól, illetve hogy – ennek hiányában – csökkentsék a velük szemben esetlegesen kiszabott bírságok összegét. A Bizottság 2005. március 2-án e közlemény 8. pontjának a) alpontja és 15. pontja alapján a Masco javára feltételes bírságmentességről szóló határozatot hozott.

10 2004. november 9-én és 10-én a Bizottság bejelentés nélküli helyszíni vizsgálatokat végzett a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társaság és nemzeti szakmai szövetség helyiségeiben.

11 A Grohe Beteiligungs GmbH és leányvállalatai, valamint az American Standard Inc. (a továbbiakban: Ideal Standard) 2004. november 15-én és 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték.

12 A Bizottság – miután 2005. november 15. és 2006. május 16. között információkéréssel fordult a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában működő több társasághoz és szövetséghez, köztük az elsőfokú eljárás felpereseihez – 2007. március 26-án kifogásközlést fogadott el, amelyet közölt e felperesekkel.

13 A Roca SARL, valamint a Hansa Metallwerke AG és leányvállalatai 2006. január 17-én és 19-én a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján szintén bírságmentességet, illetve ennek hiányában a bírságuk összegének csökkentését kérték. Az Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik 2006. január 20-án hasonló kérelmet terjesztett elő.

14 A Bizottság – miután 2007. november 12-én és 14-én meghallgatást tartott, amelyen az elsőfokú eljárás felperesei részt vettek, majd 2009. július 9-én tényállást közlő levelet küldött e felpereseknek, amelyben felhívta a figyelmüket egyes olyan bizonyítékokra, amelyekre a Bizottság a végleges határozat elfogadása keretében támaszkodni kívánt, ezt követően pedig további információkéréseket intézett többek között az említett felperesekhez – 2010. június 23-án elfogadta a vitatott határozatot. E határozatban megállapította, hogy a jelen ítélet 8. pontjában leírt magatartások az említett határozat címzettjei közötti verseny korlátozására irányuló átfogó terv részét képezték, továbbá az egységes és folyamatos jogsértés jellemzőivel bírnak, amelynek az alkalmazási köre kiterjedt a termékek három alcsoportjára, továbbá Belgium, Németország, Franciaország, Olaszország, Hollandia és Ausztria területére. A Bizottság e tekintetben különösen azon tényt hangsúlyozta, hogy az említett magatartások megfeleltek egy visszatérő modellnek, amely egyformának bizonyult a vizsgálata által lefedett hat tagállamban. Rámutatott továbbá arra, hogy fennálltak a termékek valamennyi három alcsoportját érintő nemzeti szakmai szövetségek, amelyeket „koordinációs szervezeteknek” nevezett, továbbá olyan tagokat magukban foglaló nemzeti szakmai szövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek három alcsoportja közül legalább kettővel összefüggött, amelyeket „több termékre kiterjedő szövetségeknek” nevezett, valamint olyan tagokat magukban foglaló szakszövetségek, amelyeknek a tevékenysége a termékek három alcsoportjának valamelyikével függött össze. Végül megállapította, hogy létezett a vállalkozások egy központi csoportja, amely különböző tagállamokban koordinációs szervezetek és több termékre kiterjedő szövetségek keretében vett részt a kartellben.

15 A Bizottság szerint az elsőfokú eljárás felperesei a következő szövetségek tagjaiként vettek részt a szóban forgó jogsértésben: Németországban az IndustrieForum Sanitär, amely 2001-től a Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie helyébe lépett, továbbá az Arbeitskreis Baden und Duschen, amely 2003-tól az Arbeitskreis Duschabtrennungen helyébe lépett, valamint a Fachverband Sanitär-Keramische Industrie (a továbbiakban: FSKI); Ausztriában az Arbeitskreis Sanitärindustrie (a továbbiakban: ASI); Belgiumban a Vitreous China-group (a továbbiakban: VCG); Hollandiában a Sanitair Fabrikanten Platform, Franciaországban pedig az Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS). A Hollandiában elkövetett jogsértést illetően a Bizottság a vitatott határozat (1179) preambulumbekezdésében lényegében azt állapította meg, hogy az abban részt vevő vállalkozásokkal szemben e jogsértés címén elévülés folytán nem lehet bírságot kiszabni.

16 A vitatott határozat 1. cikkében a Bizottság felsorolta azon vállalkozásokat, amelyeket az EUMSZ 101. cikkbe és 1994. január 1-jétől az EGT-Megállapodás 53. cikkébe ütköző jogsértés miatt szankcionál, mivel Belgiumban, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában és Ausztriában 1992. október 16. és 2004. november 9. közötti különböző időszakokban a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában kartellben vettek részt. Ami az elsőfokú eljárás felpereseit illeti, a Bizottság az említett határozat 1. cikkének (1) bekezdésében a Villeroy & Boch-t az említett egységes jogsértésben 1994. szeptember 28-tól 2004. november 9-ig tartó részvételéért, míg a leányvállalatait, a Villeroy & Boch Belgiumot, a Villeroy & Boch Franciaországot és a Villeroy & Boch Ausztriát a legkorábban 1994. október 12-től 2004. november 9-ig terjedő időszak vonatkozásában szankcionálta.

17 A vitatott határozat 2. cikkének (8) bekezdésében a Bizottság a következő bírságokat szabta ki: először, a Villeroy & Boch-kal szemben 54 436 347 eurót; másodszor, a Villeroy & Boch-kal és a Villeroy & Boch Ausztriával szemben egyetemlegesen 6 083 604 eurót; harmadszor, a Villeroy & Boch-kal és a Villeroy & Boch Belgiummal szemben egyetemlegesen 2 942 608 eurót, negyedszer pedig a Villeroy & Boch-kal és a Villeroy & Boch Franciaországgal szemben 8 068 441 eurót. Az elsőfokú eljárás felpereseivel szemben kiszabott bírságok teljes összege tehát 71 531 000 euró volt.

18 E bírságok kiszámítása során a Bizottság a 2006. évi iránymutatásra támaszkodott.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

19 A Törvényszék Hivatalához 2010. szeptember 8-án benyújtott keresetlevelével a T-374/10. sz. ügy felperese a vitatott határozat őt érintő részében történő megsemmisítése, illetve másodlagosan a vele szemben kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti keresetet nyújtott be.

20 A felperes a megsemmisítés iránti kérelmeinek alátámasztása érdekében a Törvényszék előtt azt állította, hogy a Bizottság a megállapított jogsértést tévesen minősítette egységes, összetett és folyamatos jogsértésnek, másodlagosan pedig arra hivatkozott, hogy a Bizottság ezzel az eljárással megsértette az indokolási kötelezettséget, különösen azáltal, hogy nem határozta meg kellő pontossággal az érintett piacokat.

21 A Villeroy & Boch azt is előadta, hogy nem követett el semmilyen jogsértést az érintett termékpiacokon és földrajzi piacokon, vagyis Belgiumban, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában és Ausztriában. Különösen azon jogsértéseket illetően, amelyeket állítólag Németországban, Franciaországban és Ausztriában követtek el, aVilleroy & Boch előadta, hogy a leányvállalatai által e piacokon tanúsított versenyellenes magatartásért való felelősséget nem lehetett neki betudni.

22 A Villeroy & Boch végül vitatta a vele szemben kiszabott bírságok egyetemlegességét, másodlagosan pedig azt állította, hogy e bírságok összegét csökkenteni kellene, különösen azért, mert a Bizottság tévesen vette figyelembe a jogsértéssel kapcsolatban nem álló eladásokat, továbbá azért, mert ez az összeg aránytalan, megsértve ezáltal az 1/2003 rendelet 23. cikkének (3) bekezdését, valamint figyelembe véve a közigazgatási eljárás túlzott időtartamát.

23 A felperes másodlagosan a kiszabott bírságok összegének csökkentése iránti kérelmeket terjesztett elő.

24 A Törvényszék a megtámadott ítélet 395. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a Villeroy & Boch 1994. október 12. előtt részt vett a szóban forgó egységes jogsértésben. Ugyanakkor az, hogy a Törvényszék részben megsemmisítette a vitatott határozat 1. cikkének (7) bekezdését, a Villeroy & Boch-kal szemben az említett határozat 2. cikkének (8) bekezdésében kiszabott bírságok összege szempontjából nem járt következménnyel. Az említett számítás során ugyanis a Bizottság csak 1994. október 12-től vette figyelembe a jogsértésben való részvételét, mint ez világosan kitűnik a vitatott határozat D. táblázatából.

25 A megtámadott ítéletben a Törvényszék a keresetet ezt meghaladó részében elutasította.

A felek kérelmei

26 A fellebbező azt kéri, hogy a Bíróság:

– teljes egészében helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, amennyiben a Törvényszék ezzel az ítélettel részben elutasította a keresetét;

– másodlagosan, részben semmisítse meg a vitatott határozat 1. cikkét a megtámadott ítéletből eredő változatában, amennyiben az rá vonatkozik;

– harmadlagosan, megfelelően csökkentse a vitatott határozat 2. cikkében vele szemben kiszabott bírságot;

– negyedlegesen, az ügyet új határozathozatal céljából utalja vissza a Törvényszékhez, és

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére;

27 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:

– a fellebbezést részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint nyilvánvalóan elfogadhatatlant teljes egészében utasítsa el, és

– a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

28 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező tizenegy jogalapra hivatkozik.

Az első jogalapról

A felek érvei

29 Első jogalapjában a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék a Franciaországban megvalósuló tényállási elemeket illetően az ő hátrányára több szempontból tévesen alkalmazta a jogot.

30 A Törvényszék ugyanazon tanácsban és ugyanazon előadó bíróval eljárva, ugyanazon a napon, ugyanazon kérdésekkel és ugyanazon határozattal kapcsolatban két bizonyítékot – vagyis az Ideal Standard által az engedékenységi program keretében tett nyilatkozatokat és a Roca nyilatkozatait – egymással homlokegyenest ellentétesen értékelt a megtámadott ítéletben és a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 118–120. pont), a fellebbező hátrányára megsértve az egyenlő bánásmód elvét és az ártatlanság vélelmét.

31 A megtámadott ítélet 287–290. pontjában ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatai lehetővé tették annak bizonyítását, hogy a Villeroy & Boch Franciaország részt vett az AFICS 2004-ben szervezett három olyan találkozóján, amelyeken jogellenes megbeszélésekre került sor. E tekintetben a Törvényszék lényegében emlékeztetett arra, hogy az engedékenységet kérő vállalkozás által tett nyilatkozat az *unus testis, nullus testis* (egy tanú nem tanú) elve alapján nem szolgálhat bizonyítékként, hacsak nincs az ilyen tanúvallomás a kartell többi résztvevőjének tanúvallomásaival is alátámasztva. Ugyanakkor a Törvényszék szerint a jelen ügyben ilyen helyzet áll fenn, mivel az Ideal Standard által az engedékenységi kérelem keretében tett tanúvallomást alátámasztja a Roca nyilatkozata.

32 A fellebbező szerint viszont a bizonyítékoknak a Törvényszék által ekként lefolytatott értékelése nyilvánvalóan ellentétes azzal, ahogy ugyanezen bizonyítékokat a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 118–120. pont) értékelte, amely szintén a vitatott határozattal kapcsolatos.

33 Hasonlóképp, a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék ez utóbbi ítéletben és a megtámadott ítéletben ellentmondóan értékelte a Duravit AG által tett nyilatkozat bizonyító erejét, megsértve ezáltal a bizonyítékokkal kapcsolatos egyenlő bánásmód elvét, valamint az *in dubio pro reo* elvét. A 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 115. és 116. pont) ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy e nyilatkozatra ebben az ügyben nem lehet a felperesekkel szemben hivatkozni, mivel azt a közigazgatási eljárás során nem közölték velük. Ezzel szemben a megtámadott ítéletben a Törvényszék hajlandó volt figyelembe venni ugyanezen nyilatkozatot. Így ezen ítélet 293. pontjában a Törvényszék jelezte, hogy jóllehet a vitatott határozat „nem támaszkodik” az említett nyilatkozatra, ez nem változtat azon, hogy e nyilatkozat megerősítette az Ideal Standard nyilatkozatát azon jogellenes megbeszélések tartalmával kapcsolatban, amelyekre 2004. február 25-én „valószínűleg” sor került.

34 A fellebbező ezenkívül azt állítja, hogy a Törvényszék azáltal, hogy a terhére vette figyelembe a Duravit nyilatkozatát, amelyről pedig tudta, hogy vele szemben nem lehet hivatkozni rá, és maga a Bizottság sem vette figyelembe a vitatott határozatban, megváltoztatta e határozat indokolását, és megsértette az EUMSZ 263. cikket és az EUMSZ 296. cikk második bekezdését.

35 Mivel semmilyen más bizonyítékra nem hivatkoztak azon jogsértéssel kapcsolatban, amely Franciaországban állítólag a fellebbezőnek tudható be, a fellebbező elmarasztalása a Franciaországban megvalósuló tényállási elemeket illetően a fent említett jogi hibákon alapul.

36 A Bizottság az első jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

37 Az első jogalap elbírálása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy valamely dokumentum bizonyító erejének a Törvényszék általi értékelését főszabály szerint a Bíróság fellebbezés keretében nem vizsgálhatja felül. Mint az ugyanis kitűnik az EUMSZ 256. cikkből és az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, a fellebbezés kizárólag jogkérdésre vonatkozhat. Ezért csak a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel a releváns tények megállapítására és értékelésére, valamint a bizonyítékok értékelésére, eltekintve e tények és bizonyítékok elferdítésének esetétől (lásd többek között: 2003. október 2-i Salzgitter kontra Bizottság ítélet, C-182/99 P, EU:C:2003:526, 43. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), amire a jelen ügyben nem hivatkoztak.

38 Ezzel szemben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az a kérdés, hogy a Törvényszék ítéletének indokolása ellentmondó vagy hiányos-e, jogi kérdésnek minősül, és mint ilyenre, a fellebbezés keretében lehet rá hivatkozni (lásd többek között: 2006. szeptember 21-i Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság ítélet, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 71. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 287. pontjában megállapította, hogy a Bizottság az Ideal Standard és a Roca nyilatkozataira támaszkodott annak bizonyítása érdekében, hogy a Villeroy & Boch Franciaország 2004-ben részt vett az AFICS találkozóin. Az említett ítélet 289. pontjában a Törvényszék hangsúlyozta, hogy jóllehet az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy a teljes vagy részleges bírságcsökkentés kedvezményezettje által tett olyan nyilatkozatot, amelyet valamely fél vitat, mással is meg kell erősíteni, semmi nem zárja ki, hogy az ilyen megerősítés a kartellben részt vevő valamely más vállalkozás által tett tanúvallomásból származzék, még akkor is, ha ez utóbbi vállalkozás szintén bírságcsökkentésben részesült. Miután megvizsgálta a Roca által tett

nyilatkozat bizonyító erejét, a Törvényszék ugyanezen ítélet 290. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy az Ideal Standard által tett, a Roca nyilatkozatával megerősített nyilatkozat a jogilag megkövetelt módon bizonyítja a szóban forgó jogellenes megbeszélések megtörténtét.

40 A fellebbező viszont azt állítja, hogy ez az indokolás ellentmond a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) kifejtett indokolásnak.

41 Ugyanakkor emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék azon kötelezettsége, hogy megindokolja az ítéleteit, főszabály szerint nem terjedhet annak előírásáig, hogy az adott ügyben kialakított megoldást az általa elbírált valamely másik ügy megoldásához viszonyítva is igazolja, még akkor sem, ha e másik ügy ugyanarra a határozatra vonatkozik (lásd: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 66. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Következésképpen el kell utasítani a fellebbező arra alapított érvét, hogy a megtámadott ítélet indokolása ellentmond a 2013. szeptember 16-i Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) kifejtett indokolásnak.

43 A fellebbező azon érvét illetően, amely szerint a Törvényszék nem vehette volna a terhére figyelembe a Duravit által tett nyilatkozatot, meg kell állapítani, hogy ez az érv a megtámadott ítélet téves olvasatából ered. A megtámadott ítélet 293. pontja ugyanis kizárólag abból a célból említi e nyilatkozatot, hogy válaszoljon az elsőfokú eljárás felperesei által felhozott azon érvre, amelyben az említett nyilatkozatra hivatkoznak, és amely arra irányul, hogy kétségbe vonja az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatainak hitelességét. Így a Törvényszék a Duravit nyilatkozatát nem a fellebbezőt tehelő körülményként vette figyelembe, mint ezt megerősíti az említett ítélet 295. pontja, amelyben a Törvényszék megállapította, hogy az Ideal Standard és a Roca nyilatkozatai elegendők ahhoz, hogy bizonyítsák az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése megsértésének fennállását.

44 Az eddigiekre tekintettel az első jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A második jogalapról

A felek érvei

45 A két részből álló második jogalapjában a fellebbező először is azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette az indokolási kötelezettségét, amennyiben a megtámadott ítélet 233. pontjában azon téves állítás alapján utasította el a fellebbezőnek az olaszországi jogsértés hiányára alapított jogalapját, amely szerint a fellebbező nem vitatta azt, hogy tudott a versenyellenes magatartások e tagállam területén történő végrehajtásáról.

46 Másodszor, a fellebbező azt állítja, hogy a megtámadott ítélet az Olaszországban állítólag elkövetett jogsértés érdemi értékelését és betudását illetően megsérti a logika szabályait és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát. A megtámadott ítélet 234. pontjában ugyanis a Törvényszék a harmadik személy által elkövetett e jogsértést azon az alapon tudta be a fellebbezőnek, hogy a fellebbező állítólag tudott az említett jogsértésről, mindezt pedig annak ellenére, hogy a fellebbező Olaszországban nem gyakorolt tevékenységet, és nem vett részt az e tagállamban tartott szakmai szövetségi találkozókon. Ezzel egyidejűleg viszont az ugyanezen jogsértés feltételezett fő elkövetőivel szemben felhozott fő kifogásokat a Törvényszék nagyrészt vagy teljes egészében elutasította a vitatott határozattal kapcsolatos három olyan másik ítéletben, amelyet ugyanezen a napon hozott a Törvényszék ugyanezen bírákból álló ugyanezen tanácsa.

47 Így a 2013. szeptember 16-i Duravit és társai kontra Bizottság ítéletben (T-364/10, nem tették közzé, EU:T:2013:477) a Törvényszék megállapította, hogy a Duravittel, a Duravit SA-val és a Duravit BeLux SPRL/BVBA-val szemben nem kifogásolható sem az Olaszországban elkövetett jogsértésekben való részvétel, sem pedig az, hogy tudtak volna e jogsértésekről, még akkor sem, ha egy közös vállalkozás révén jelen voltak az olasz piacon.

48 Ugyanezt a következtetést lehetne levonni az ugyanezen előadó bíróval eljáró ugyanezen tanács által ugyanezen a napon, az Olaszországgal kapcsolatos ugyanezen kérdések tárgyában hozott másik ítéletből, vagyis a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletből (T-380/10, EU:T:2013:449, 70. és azt követő pontok). Ezen ítéletben ugyanis a Törvényszék megállapította, hogy az Ideal Standard csoport vállalkozásaival szemben annak ellenére, hogy bizonyítottan részt vettek az Olaszországban tartott azon szakmai szövetségi találkozókon, amelyek során a versenyszabályokkal ellentétes megbeszélésekre került sor, az 1993 márciusától 2000 márciusáig terjedő időszak tekintetében mellőzni kell a felelősségrevonást.

49 A fentiekkel azonos indokolás alapján a Törvényszék – eltérően attól, amit a megtámadott ítéletben megállapított – a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 222. és 223. pont) is akként határozott, hogy a kifogásolt olaszországi jogsértést illetően részben megsemmisíti a vitatott határozatot.

50 Az eddigiekre tekintettel a Törvényszék által a bizonyítékokra vonatkozóan a megtámadott ítéletnek a 66. és azt követő pontjaival együtt értelmezett 233. pontjában lefolytatott értékelés a fellebbező szerint nem lehet helytálló.

51 A Bizottság a második jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

52 A második jogalap első részét illetően a megsemmisítés iránti keresetlevélnek a fellebbező által a jelen jogalap alátámasztása érdekében hivatkozott 59. pontjának olvasata alapján meg kell állapítani, hogy – mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 233. pontjában lényegében kiemelte – a fellebbező megelégedett annak vitatásával, hogy az olaszországi versenyellenes gyakorlatokról tudott volna, anélkül hogy ezen állítás alátámasztása érdekében bármilyen érvet előadna, továbbá anélkül, hogy ez részletes bizonyítékokkal alá lenne támasztva. Ráadásul az említett 59. pont az első megsemmisítési jogalaphoz kapcsolódik, nem pedig a harmadik megsemmisítési jogalap harmadik részéhez, vagyis nem kifogásolható a Törvényszékkel szemben, hogy e résznek a megtámadott ítélet 231–234. pontjában lefolytatott elemzése keretében nem válaszolt e pontra.

53 A fentiekből következik, hogy a második jogalap első része megalapozatlan.

54 A második jogalap második részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének megsértése nemcsak elszigetelt cselekmény eredménye lehet, hanem cselekmények sorozata, vagy akár folyamatos magatartás eredménye is, miközben a cselekmények sorozata vagy a folyamatos magatartás egyes elemei önmagukban, külön-külön is az említett rendelkezés megsértésének minősülhetnek. Így amennyiben a különböző cselekmények azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító céljuk alapján „átfogó terv” keretébe illeszkednek, a Bizottság az e cselekmények miatti felelősséget jogszerűen tudhatja be az összességében figyelembe vett jogsértésben való részvétel alapján (lásd: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

55 Az a vállalkozás, amely ilyen egységes és összetett jogsértésben a saját magatartása révén vett részt, amely magatartás az EK 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenyellenes célú megállapodás vagy összehangolt magatartás fogalmába tartozik, és amely a jogsértés egészének megvalósításához való hozzájárulásra irányult, az említett jogsértésben való részvételének teljes időszakát illetően felelősségre vonható azon magatartásokért is, amelyeket ugyanezen jogsértés keretében más vállalkozások tanúsítottak. Ez a helyzet áll fenn akkor, ha bizonyított az, hogy az említett vállalkozás saját magatartásával hozzá kívánt járulni a valamennyi résztvevő által követett közös célokhoz, és tudomása volt a más vállalkozások által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított jogsértő magatartásokról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni (lásd: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

56 Így lehetséges, hogy valamely vállalkozás közvetlenül részt vett az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások összességében, amely esetben a Bizottság jogosult megállapítani az összes magatartásért, és ennélfogva az e jogsértés egészéért fennálló felelősségét. Az is megtörténhet, hogy valamely vállalkozás csupán az egységes és folyamatos jogsértést képező versenyellenes magatartások egy részében vett közvetlenül részt, ám tudomása volt a kartell többi résztvevője által azonos célok elérése végett tervezett vagy ténylegesen megvalósított többi jogsértő magatartásról, illetve e magatartásokat észszerűen előre láthatta, és kész volt azok kockázatát elfogadni. A Bizottság ilyen esetben is jogosult arra, hogy az ilyen jogsértést képező versenyellenes magatartások összességéért, és következésképpen a jogsértés egészéért fennálló felelősséget betudja e vállalkozásnak (lásd: 2015. június 24-i Fresh Del Monte Produce kontra Bizottság és Bizottság kontra Fresh Del Monte Produce ítélet, C-293/13 P és C-294/13 P, EU:C:2015:416, 158. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 Másfelől ahhoz, hogy különböző cselekményeket egységes és folyamatos jogsértésnek lehessen minősíteni, nem kell megvizsgálni, hogy e cselekmények kiegészítik-e egymást abban az értelemben, hogy mindegyiknek a rendes verseny egy vagy több következményével való szembenézés volt a célja, és a kölcsönhatás révén hozzájárultak a gazdasági szereplők által – az egységes célra irányuló átfogó terv keretében – kívánt versenyellenes hatások egészének megvalósításához. Ezzel szemben az egységes cél fogalmával kapcsolatos feltétel magában foglalja, hogy meg kell vizsgálni, hogy nincsenek-e a jogsértés részét képező különböző magatartásokat meghatározó olyan elemek, amelyek arra utalhatnak, hogy a többi részt vevő vállalkozás által ténylegesen végrehajtott magatartások nem ugyanazon versenyellenes célra vagy hatásra irányulnak, következésképpen pedig nem illeszkednek „átfogó terv” keretébe az azonos, a belső piacon fennálló versenyt torzító céljuk alapján (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11, C-489/11 P és C-498/11, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 247. és 248. pont).

58 Továbbá a Bíróság ítélkezési gyakorlatából nem lehet arra következtetni, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdése kizárólag azokra a vállalkozásokra vonatkozik, amelyek a versenykorlátozásokkal érintett piacon vagy feljebb, illetve lejjebb lévő piacokon vagy az említett piac szomszédos piacain tevékenykednek, vagy pedig azokra a vállalkozásokra, amelyek valamely megállapodás vagy összehangolt magatartás értelmében egy adott piacon korlátozzák magatartásuk önállóságát. A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából ugyanis az következik, hogy az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésének a szövege általánosan hivatkozik valamennyi olyan megállapodásra és összehangolt magatartásra, amely horizontális vagy vertikális viszonyokban torzítja a versenyt a belső piacon, függetlenül attól a piactól, amelyen a felek tevékenykednek, valamint attól a ténytől, hogy a szóban forgó megállapodások rendelkezései kizárólag az egyik fél kereskedelmi magatartását érintik (lásd ebben az értelemben: 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 34. és 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

59 A fenti ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor megállapította, hogy a fellebbező részt vett a többek között Olaszország területét lefedő egységes jogsértésben, mivel tudott az e területen folytatott azon versenyellenes magatartásokról, amelyek a jelen ítélet 15. pontjában ismertetett átfogó terv részét képezték, mindez pedig annak ellenére így van, hogy a fellebbező maga nem tanúsította e magatartásokat.

60 A 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457) és a 2013. szeptember 16-i Duravit és társai kontra Bizottság ítéletben (T-364/10, nem tették közzé, EU:T:2013:477) kialakított megoldással kapcsolatos érvet illetően emlékeztetni kell arra, mint azt a jelen ítélet 42. pontja is kifejtette, hogy a Törvényszék azon kötelezettsége, hogy megindokolja az ítéleteit, főszabály szerint nem terjedhet annak előírásáig, hogy az adott ügyben kialakított megoldást az általa elbírált valamely másik ügy megoldásához viszonyítva is igazolja, még akkor sem, ha e másik ügy ugyanarra a határozatra vonatkozik.

61 Ezenkívül az, hogy a Törvényszék részben megsemmisíthette volna a vitatott határozatot, amennyiben az az érintett kartell bizonyos egyéb tagjaival szemben kifogásolt jogsértésekben bizonyos földrajzi piacokon és meghatározott időszakokban történő részvételre vonatkozik, nem elegendő a megtámadott ítéletben olyan átfogó terv fennállására vonatkozóan tett megállapítás kétségbe vonásához, amely a belső piaci versenyt torzító szóban forgó magatartások egységes céljánál fogva lefedi a termékek három alcsoportját és a hat érintett tagállamot. Adott esetben az ilyen részleges megsemmisítések csak az egyes érintett vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság csökkentését eredményezhetik, amennyiben az érintett földrajzi piacokat az e vállalkozásokkal szemben kiszabott bírság kiszámítása során figyelembe vették.

62 Következésképpen a fellebbező tévesen állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta volna a jogot azon az alapon, hogy elutasította az olaszországi jogsértés hiányára alapított jogalapját, miközben úgy ítélte meg, hogy az olasz piacon jelen lévő vállalkozások némelyikének e jogsértésben való részvétele a Bizottság által alapul vett időszakok teljes tartama során részben vagy egészben nem nyert bizonyítást.

63 A fentiekből következik, hogy a második jogalap második része megalapozatlan.

64 Ezért a második jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalapról

A felek érvei

65 Harmadik jogalapjának első részében a fellebbező lényegében azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az EUMSZ 263. cikk alapján őt megillető hatáskörök és az EUMSZ 296. cikk második bekezdésében előírt indokolási kötelezettség megsértésével tévesen fogadta el a Bizottság ahhoz fűződő jogos érdekét, hogy megállapítson egy Hollandiában elkövetett olyan jogsértést, amely elévült. A jelen ügy ugyanis nem olyan helyzetre vonatkozik, amelyben fennállna ilyen érdek.

66 A harmadik jogalap második részében a fellebbező azt állítja, hogy nyilvánvaló ellentmondás áll fenn a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontja és az ítélet indokolása között. Amíg ugyanis a Bizottság eredetileg egy több mint öt év tartamú folyamatos jogsértést állapított meg Hollandiában, a Törvényszék a megtámadott ítélet 321. pontjában végül úgy ítélte meg, hogy a fellebbező az e tagállamban elkövetett jogsértésért csak azon időszakok tekintetében volt szankcionálható, amelyek egyrészt 1996. november 26-tól 1997. december 1-jéig, másrészt pedig 1999. január 20-tól december 1-jéig terjedtek. A Törvényszéknek a saját megállapításai alapján azt kellett volna tennie, mint ezt a Németországban elkövetett jogsértést illetően a megtámadott ítélet rendelkező részének 2) pontjában is tette, hogy e tekintetben megsemmisíti a vitatott határozatot, amennyiben abban az szerepel, hogy a

fellebbező a fent említett időszakokat meghaladó időn át vett részt Hollandiában a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában fennálló kartellben. A Törvényszék viszont ezt elmulasztotta figyelembe venni, ami olyan téves jogalkalmazásnak minősül, amelynek következésképpen a megtámadott ítélet legalább részleges hatályon kívül helyezését kell eredményeznie.

67 A Bizottság a harmadik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

68 Ahhoz, hogy el lehessen bírálni a harmadik jogalap első részét, először is a fellebbezőnek az EUMSZ 263. cikk megsértésére alapított érvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 256. cikkből, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből, valamint a Bíróság eljárási szabályzata 169. cikkének (2) bekezdéséből következik, hogy a fellebbezésnek pontosan meg kell jelölnie a hatályon kívül helyezni kért a vitatott elemeit ügyben hozott ítélet, valamint azokat a jogi érveket, amelyek kifejezetten alátámasztják e kérelmet. Nem felel meg ennek a követelmények az a fellebbezés, amely csupán a Törvényszék előtt már hivatkozott jogalapokat és érveket ismételi meg, és nem tartalmaz arra irányuló okfejtést, amely kifejezetten meghatározná, hogy milyen jogi hibában szenved a megtámadott ítélet. Az ilyen fellebbezés ugyanis valójában csak a Törvényszékhez benyújtott kereset újbóli megvizsgálására irányul, ami nem tartozik a Bíróság hatáskörébe (lásd ebben az értelemben: 2005. június 30-i Eurocermex kontra OHIM ítélet, C-286/04 P, EU:C:2005:422, 49. és 50. pont; 2006. szeptember 12-i Reynolds Tobacco és társai kontra Bizottság ítélet, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 49. és 50. pont).

69 Márpedig a fellebbező nem fejti ki azokat az okokat, amelyek alapján úgy véli, hogy a Törvényszék nem gyakorolta az EUMSZ 263. cikk alapján őt megillető hatásköröket, amikor úgy ítélte meg, hogy a jelen ügyben a Bizottságnak jogos érdeke fűződött a Hollandiában elkövetett jogsértés megállapításához.

70 Következésképpen ez az érv elfogadhatatlan.

71 Másodszor, a fellebbező által az indokolási kötelezettség megsértésére alapított érvet illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Törvényszék nem köteles olyan magyarázatot adni, amely egyenként és kimerítően követi a jogvitában részt vevő felek által előadott összes érvet, amennyiben az indokolás lehetővé teszi az érdekelt felek számára, hogy megismerjék érvelésük elutasításának okait, és lehetővé teszi a Bíróság számára a felülvizsgálat elvégzését (lásd többek között: 2009. április 2-i Bouygues és Bouygues Télécom kontra Bizottság ítélet, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 42. pont; 2014. május 22-i Armando Álvarez kontra Bizottság ítélet, C-36/12 P, EU:C:2014:349, 31. pont).

72 Márpedig a Törvényszék, miután emlékeztetett arra, hogy az 1/2003 rendelet 7. cikkének (1) bekezdése és az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Bizottság, amennyiben ehhez jogos érdeke fűződik, megállapíthatja olyan jogsértés elkövetését, amelynek kapcsán elévülés folytán már nem lehet helye bírság megfizetésére kötelezésnek, a megtámadott ítélet 304. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bizottságnak a jelen ügyben fennállt ilyen érdeke. A Bizottságnak ugyanis annak érdekében, hogy megerősítse azon megállapítását, amely szerint egységes jogsértést követtek el, a Törvényszék szerint jogos érdeke fűződött az olyan jogellenes magatartások együttesének megállapításához, amelyekben olyan vállalkozások vettek részt, mint a fellebbező – amelyet a Bizottság úgy tekintett, hogy részét képezte a „vállalkozások azon központi csoportjának”, amely a kifogásolt jogsértést végrehajtotta –, ideértve az olyan időszakokat is, amelyek kapcsán elévülés megállapításának volt helye.

73 Ezzel az eljárással a Törvényszék – amely nem volt köteles válaszolni a fellebbező valamennyi állítására – a jogilag megkövetelt módon megindokolta a megtámadott ítéletet.

74 A fentiekből következik, hogy a harmadik jogalap első része részben elfogadhatatlan, részben pedig megalapozatlan.

75 Ami e jogalapnak a megtámadott ítélet indokolása és a rendelkező részének 2) pontja közötti ellentmondásra alapított második részét illeti, amely 2) pont a fellebbező szerint nem tükrözi a Törvényszék által ezen ítélet 321. pontjában tett megállapításokat, hangsúlyozni kell, hogy e megállapítások nem cáfolják a rendelkező rész 2) pontjában levont azon következtetést, amely szerint a fellebbező 1994. október 12-től egységes jogsértésben vett részt a fürdőszobai szerelvények és felszerelések ágazatában Belgiumban, Németországban, Franciaországban, Olaszországban, Hollandiában és Ausztriában, mivel a Törvényszék megállapította, hogy a szóban forgó jogsértő magatartások ez utóbbi tagállamban ebben az időpontban kezdődtek. Végeredményben ellentétben azzal, amit a fellebbező állít, jóllehet a Törvényszék a T-374/10. sz. ügyben részben megsemmisítette a vitatott határozatot, ezt nem azért tette, mert a Bizottság a Németországban elkövetett jogsértést illetően mérlegelési hibát követett el, hanem éppen azért, mert a Bizottság nem bizonyította a jogilag megkövetelt módon, hogy a fellebbező Hollandiában 1994. szeptember 28. óta jogsértésben vett részt, mint ahogy ez világosan kitűnik a megtámadott ítélet 321. és 395. pontjának együttes olvasatából.

76 A fentiekből következik, hogy a harmadik jogalap második része megalapozatlan.

77 Az eddigi megfontolásokra tekintettel a harmadik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

A negyedik jogalapról

A felek érvei

78 Negyedik jogalapjában, amely négy részre tagolódik, a fellebbező először is azt állítja, hogy a Belgiumban megvalósított tényállási elemeket illetően az eljárás keretében általa megfogalmazott állításokat a Törvényszék tévesen ismertette, ami a megtámadott ítélet indokolásának az EUMSZ 296. cikk második bekezdésével ellentétes hibáját eredményezte. A Törvényszék által az ítélet 243. és azt követő pontjaiban kifejtett indokolás ugyanis azon a téves előfeltevésen alapul, amely szerint Z. 2003. január 1-jét követően még a Villeroy & Boch Belgium személyi állományában volt. Valójában, mint azt a fellebbező a Törvényszék előtti tárgyaláson kifejtette, és mint azt a Törvényszék maga is megállapította, Z. ettől az időponttól nem állt semmilyen szervezeti vagy munkaszerződésből eredő kapcsolatban a Villeroy & Boch Belgiummal, ami következésképpen kizárja, hogy a tényeket bármilyen módon be lehessen tudni a fellebbezőnek.

79 Másodszor, a fellebbező másodlagosan azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 101. cikket, amikor megállapította, hogy a Villeroy & Boch Belgium részt vett a kerámiaárukkal kapcsolatos belgiumi jogsértésben, miközben e társaság 2002 vége óta már nem tevékenykedett e piacon. Különösen, a Törvényszék nem jelölte meg, hogy e társaság a piacról való kivonulását követően mely „cselekmények” révén egyeztethetett volna a kartell többi résztvevőjével annak érdekében, hogy e piacon korlátozza a versenyt. A Törvényszék által a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletben (T-380/10, EU:T:2013:449, 79. és azt követő pontok), valamint a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 222. és azt követő pontok) kifejtett indokolásra tekintettel nem lehet a Villeroy & Boch Belgiumnak, illetve közvetetten a fellebbezőnek betudni a harmadik személyek olyan cselekményeiért való felelősséget, amelyeket e kivonulás időpontját követően követtek el. Mint azt a Törvényszék az említett ítéletekben jelezte, az ilyen kifogás megkövetelte volna, hogy bizonyítsák az egységes jogsértés egyéb tényállási elemeit, pontosabban a belga piacot érintő versenykorlátozások „céljának” vagy „hatásának” egybeesését, amely feltétel ugyanakkor a jelen ügyben nyilvánvalóan nem teljesül. Mindenesetre a tényállási elemeknek a

megtámadott ítéletben és a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletben (T-380/10, EU:T:2013:449) lefolytatott, egymásnak ellentmondó értékelése az egyenlő bánásmód elvének a fellebbező hátrányára történő megsértését képezi.

80 Harmadszor, a 2003. április 28-án és 29-én Belgiumban tartott találkozók során tanúsított összehangolt magatartások fennállásának bizonyítását illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 271. pontjában elismerte, hogy a bizonyításfelvétel arra az észrevételre szorítkozott, amely szerint a nagykereskedői jutalékok nyújtásával kapcsolatos egységes százalékos mérték meghatározásának hiánya „nem teszi lehetővé annak kizárását, hogy a szóban forgó többszöri információcsere következtében torzult a verseny”. Ugyanakkor, még ha a Törvényszék e feltevését megalapozottnak is kellene tekinteni, ez logikusan nem lenne elegendő a jogsértés bizonyításához. Ez vagy az EUMSZ 296. cikk második bekezdése szerinti indokolási kötelezettség megsértését, vagy pedig az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 48. cikkének (1) bekezdésében szabályozott *in dubio pro reo* elv megsértését eredményezné.

81 Negyedszer, a megtámadott ítélet 272. és 274. pontjában a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amennyiben a fürdőszobai kerámiaáruk belga piacán kifogásolt valamennyi jogsértés tekintetében egységes, összetett és folyamatos jogsértést állapít meg.

82 A Bizottság által a VCG-találkozó alapján megállapított tények alapján ugyanis nem lehet arra következtetni, hogy a megállapított jogsértés teljes időszakát akként kellene értelmezni, hogy az egységes jogsértést képez. Épp ellenkezőleg, a 2003. április 28-i és 29-i VCG-találkozót követően olyan nyilvánvaló megszakítás volt tapasztalható, amely kizárja, hogy a korábbi és a későbbi találkozókat jogi szempontból egységes és folyamatos jogsértéssé lehessen összevonni.

83 A Bizottság a negyedik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

84 Először is, ami a negyedik jogalapnak az indokolási kötelezettség azáltal történő megsértésére alapított első részét illeti, hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a fellebbező azon állítását, amely szerint Z.-nek 2003. január 1-jétől kezdve nem állt fenn semmilyen kapcsolata a Villeroy & Boch Belgiummal, meg kell állapítani, hogy a Törvényszék előtti írásbeli eljárás során a fellebbező a belgiumi kartellben ettől az időponttól kezdve történő részvételének vitatása érdekében csupán annyit jelzett, hogy a Villeroy & Boch Luxembourg „2002 végén átvette a belga társaság kerámiaipari vállalkozását”. Így a fellebbező első alkalommal csak a Törvényszék előtti szóbeli eljárás során állította kifejezetten, hogy a kerámiaáruk belgiumi piacán tanúsított versenyellenes magatartásért 2003. január 1-jétől nem lehet őt felelősségre vonni, mivel a kartelltalálkozókon részt vevő személy, vagyis Z. ettől az időponttól már nem a Villeroy & Boch Belgium, hanem a Villeroy & Boch Luxembourg alkalmazásában állt.

85 Márpedig a Törvényszék eljárási szabályzata 48. cikkének 2. §-a előírja, hogy az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi és ténybeli helyzetből származik, amely az eljárás során merült fel. Következésképpen a fellebbező által a Törvényszék előtti tárgyalás során előadott érv nyilvánvalóan elfogadhatatlan volt, mivel az olyan ténybeli helyzetből származó új jogalapra vonatkozott, amelyről elsőként a fellebbező szerzett tudomást, és amely nem az eljárás során merült fel.

86 Kétségtelen, hogy a Törvényszék kifejezetten nem bírálta el ennek az érvnek az elfogadhatóságát vagy a megalapozottságát. Ugyanakkor a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint nem várható el a Törvényszéktől, hogy minden egyes alkalommal, amikor valamely fél az eljárás során olyan új jogalapot hoz fel, amely nyilvánvalóan nem felel meg a Törvényszék eljárási szabályzata 48. cikke 2. §-ában meghatározott követelményeknek, akár megmagyarázza az ítéletében, hogy e jogalap milyen okokból elfogadhatatlan,

akár pedig érdemben megvizsgálja e jogalapot (lásd többek között: 2014. március 20-i Rousse Industry kontra Bizottság ítélet, C-271/13, nem tették közzé, EU:C:2014:175, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

87 A fentiekből következik, hogy a Törvényszék nem sértette meg az indokolási kötelezettségét, amikor a megtámadott ítélet 248. pontjában – anélkül, hogy figyelembe vette volna a fellebbező azon késedelmes állítását, amely szerint Z. 2003. január 1-jétől már nem a Villeroy & Boch Belgium alkalmazásában állt, továbbá anélkül, hogy megmagyarázta volna, hogy ez az állítás miért nyilvánvalóan elfogadhatatlan – azt állapította meg, hogy Z.-nek a kartelltalálkozókon való részvétele „bizonyítja, hogy a Villeroy & Boch Belgium továbbra is tevékenyen részt vett a jogsértésben, szem előtt tartva mind a saját érdekét, mind pedig annak a vállalkozásnak az érdekét, amelynek a versenyjog értelmében a részét képezte”.

88 Következésképpen a negyedik jogalap első része megalapozatlan.

89 Másodszor, e jogalapnak az EUMSZ 101. cikk megsértésére alapított második részét illetően hangsúlyozni kell, hogy a fellebbező nem vonja kétségbe a Törvényszék azon megállapítását, amely szerint a 2003. január 1-je előtti és utáni VCG-találkozók jogellenesek voltak, viszont úgy véli, hogy a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a fellebbező részt vett a jogsértésben, miközben a Villeroy & Boch Belgium 2002 végétől már nem tevékenykedett a kerámiaáruk belgiumi piacán.

90 Márpedig a jelen ítélet fenti 56. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 242. pontjában helyesen állapította meg, hogy valamely vállalkozás megsértheti az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésében előírt tilalmat, ha a más vállalkozásokkal egyeztetett magatartásának célja a verseny korlátozása a releváns piacon, anélkül hogy mindez szükségképpen azt feltételezné, hogy ő maga az említett releváns piacon tevékenykedik.

91 E tekintetben pontosítani kell egyrészt, hogy a fellebbező állításával ellentétben a Törvényszék alátámasztotta, hogy a Villeroy & Boch Belgium tevékenyen részt vett a kifogásolt jogsértésben. Így a megtámadott ítélet 244. és 248. pontjában hangsúlyozta: az, hogy Z. a Villeroy & Boch Belgium nevében 2003. január 1-je előtt és után – vagyis azt követően is, hogy e társaság minden tevékenységet megszüntetett a kerámiaáruk piacán – megszakítás nélkül részt vett a VCG-találkozókon, amelyek jogellenességét a fellebbező nem vitatja, alátámasztotta e társaságnak a jogsértésben való tevékeny részvételét. Másrészt, a fellebbező állításával ellentétben az e jogsértés résztvevőivel, köztük a Villeroy & Boch Belgiummal szemben kifogásolt különböző cselekményeket részletesen kifejtette a megtámadott ítélet 255–277. pontja.

92 A fentiekből következik, hogy el kell utasítani a fellebbező arra alapított érvét, hogy a Villeroy & Boch Belgium 2002 végétől minden tevékenységet megszüntetett a kerámiaáruk területén.

93 A jelen ítélet 42. pontjában ismertett ítélkezési gyakorlatra e tekintettel e következtetés nem vonható kétségbe a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletben (T-380/10, EU:T:2013:449, 84. pont) és a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457, 220. és azt követő pontok) kialakított megoldás alapján.

94 A fentiekből következik, hogy a negyedik jogalap második része megalapozatlan.

95 Végül harmadszor, a fellebbező által e jogalap harmadik és negyedik része keretében előadott érveket illetően meg kell állapítani, hogy ezekkel az érvekkel a fellebbező a Törvényszék általi téves jogalkalmazással kapcsolatos érvek leple alatt lényegében a különböző jogellenes találkozókra vonatkozó bizonyítékok értékelését próbálja vitatni, ami kizárólag a Törvényszék hatáskörébe tartozik. Ezeket az érveket tehát mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani.

96 Az eddigi megfontolásokra tekintettel a negyedik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

Az ötödik jogalapról

A felek érvei

97 Ötödik jogalapjában a fellebbező azt állítja, hogy a megtámadott ítélet megsérti az EUMSZ 101. cikket, amennyiben megerősíti a 2002–2004. év során Németországban elkövetett jogsértés fennállását.

98 Konkrétabban, ami a 2002. év során a zuhanykabinokat érintő versenyellenes magatartások bizonyítását illeti, a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék által a megtámadott ítélet 116. és 117. pontjában levezetett okfejtés téves jogalkalmazáson alapul, mivel figyelmen kívül hagyja a fellebbező által a megsemmisítés iránti keresetlevelének 135. pontjában és a Törvényszék előtti válaszbeadványának 49. pontjában megfogalmazott állításokat. A Törvényszék ezenkívül tévesen alkalmazta a jogot akkor is, amikor az újabb éves árlisták megküldésének időpontjával kapcsolatban a versenytársak között lezajlott megbeszélést érzékeny kereskedelmi információk jogellenes cseréjének minősítette.

99 A kerámiaáruk területén a 2002. év során végzett versenyellenes cselekmények bizonyítását illetően a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 143. pontjában nem állapíthatta volna meg, hogy a fellebbező 2002-ben nem szakította meg a jogellenes magatartásokban való részvételét azon az alapon, hogy a 2001. év során tartott jogellenes megbeszélések versenyellenes hatásai a 2002. év során érvényesültek, továbbá hogy a fellebbező nyilvánosan nem határolódott el e megbeszélésektől, sem pedig azoktól, amelyeket a 2003. év során tartottak, mindezt pedig úgy, hogy közben – mint azt a Törvényszék megállapította – nem volt közvetlen bizonyíték arra, hogy a 2002. év során jogellenes találkozókat tartottak volna.

100 A 2003. év vonatkozásában a kerámiaáruk piacán kifogásolt cselekményeket illetően a fellebbező azt állítja, hogy a megtámadott ítélet 144. pontja elferdíti az FSKI 2003. január 17-i, valamint 2003. július 4-i és 5-i találkozóin való részvételének bizonyításával kapcsolatos állításait, megsértve ezáltal az EUMSZ 101. cikket és a tisztességes eljáráshoz való jogot. A Törvényszék ugyanis kimondta, hogy a fellebbező nem vitatta, hogy ez utóbbi találkozó jegyzőkönyve értelmében „a kerámiaáruk gyártói megegyeztek annak érdekében, hogy az úthasználati díjakkal járó költségek emelkedését ne csupán a kerámiaáruk gyártói viseljék, hanem azt hárítsák át az ügyfeleikre”, továbbá hogy a fellebbező nem vitatta e jegyzőkönyv „hitelességét”, ami a fellebbező szerint nem helytálló, és teljesen ellentétes a Törvényszék előtt általa világosan felhozott érvekkel.

101 Ezenkívül a Törvényszék a megtámadott ítélet 145. pontjában nem fejtette ki, hogy az e találkozók során lezajlott párbeszédek hogyan tudnák ténylegesen mérsékelni a versennyel kapcsolatos titkok körét azáltal, hogy eloszlatják a verseny szempontjából jelentős bizonytalanságokat, sem pedig azt, hogy a kicserélt információk mely vetületei minősülnek ilyen titkoknak. Márpedig, mivel a jelen ügyben – mint azt a fellebbező a Törvényszék előtt kifejtette – a kicserélt információk köztudomásúak voltak, ezek az információcserék nem minősíthetők az EUMSZ 101. cikk által tiltott jogellenes kartellnek.

102 Hasonlóképp, a fellebbező szerint nem nyert bizonyítást a zuhanykabinokra és a kerámiaárukra vonatkozó, a 2004. év során elkövetett jogsértés fennállása. A fellebbező e jogsértésben való részvételének bizonyítása érdekében ugyanis a Törvényszék a megtámadott ítélet 121. és 148. pontjában kizárólag arra támaszkodott, hogy az IndustrieForum Sanitär és a Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie tagjai a 2004. július 20-ra szervezett találkozó során „társaságonként a németországi forgalmuk alakulására és az exportjaikra, valamint a növekedési előrejelzéseikre

vonatkozó részletes kereskedelmi információkat cseréltek egymással", különösen pedig arra, hogy a fellebbező jelezte, hogy a forgalma 5,5%-kal növekedett, az exportok emelkedőben voltak, az előrejelzések alapján pedig a németországi forgalmának 5%-os emelkedése volt várható.

103 Márpedig egyrészt, a megtámadott a nincs megindokolva ügyben hozott ítélet mivel a Törvényszék nem fejtette ki azokat az okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy a 2004. július 20-i említett találkozó során tartott megbeszélések mérsékelhették a versennyel kapcsolatos, az EUMSZ 101. cikk által védett titkok körét.

104 Másrészt, a fellebbező szerint a valamely vállalkozás vagy csoport által az előző üzleti év során elért teljes forgalomnak a versenytársakkal vagy versenytársnak nem minősülő harmadik személyekkel történő közlését, az exportok növekedésével kapcsolatos információk cseréjét, vagy akár a forgalom növekedésével kapcsolatos előrejelzések vagy a forgalom alakulásával kapcsolatos statisztikák közlését nem lehet az EUMSZ 101. cikk megsértésének minősíteni. E kereskedelmi adatok ugyanis önmagukban nem teszik lehetővé, hogy az érintett vállalkozás piaci magatartására, az általa végzett műveletek jövedelmezőségére vagy a forgalom alakulásával kapcsolatos célok eléréséhez kilátásba helyezett stratégiára vonatkozóan bármilyen következtetést le lehessen vonni. Így a kicserélt információk alapján egyetlen piaci szereplő sem láthatná előre nagyobb bizonyossággal a versenytársai által a piacon tanúsított jövőbeli üzleti magatartást. Ezenkívül ezen adatok némelyikét gyakorlatilag minden vállalkozás rendszeresen és gyorsan közzéteszi, mivel az ilyen közzététel a kereskedelmi jogi és tőkepiaci jogi rendelkezések, valamint az összefonódásokkal kapcsolatos szabályok értelmében a legtöbb esetben kötelező.

105 A Bizottság az ötödik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

106 Tekintettel a jelen ítélet 38. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra, a fellebbező által az ötödik jogalapja keretében előadott érvek elfogadhatatlanok annyiban, amennyiben azok a 2002–2004. év során Németországban elkövetett jogsértésekkel kapcsolatban a tények és a bizonyítékok újbóli értékelésére irányulnak.

107 A fennmaradó rész tekintetében először is a 2002. év során a zuhanykabinokat érintő cselekményeket illetően hangsúlyozni kell egyrészt, hogy a fellebbező tévesen kifogásolja a Törvényszékkel szemben, hogy nem válaszolt a megsemmisítés iránti keresetlevelének 135. pontjában és a válaszbeadványának 49. pontjában megfogalmazott állításaira, mivel – mint azt a Bizottság megjegyezte – ezek az állítások az Ausztriában, nem pedig a Németországban elkövetett jogsértésre vonatkoztak.

108 Másrészt a fellebbező azon érve, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az újabb éves árlisták megküldésének időpontjával kapcsolatban a versenytársak között lezajlott megbeszélést jogellenes információcserének minősítette, a megtámadott ítélet téves olvasatából ered. Ezen ítélet 116. és 117. pontjában ugyanis a Törvényszék kizárólag azt állapította meg, hogy ez az információcsere alátámasztotta, hogy a fellebbező és versenytársai 2001 és 2003 között nem hagytak fel azzal, hogy érzékeny kereskedelmi információkat közöljenek egymással. Így a Törvényszék nem azt állapította meg, hogy az említett információcsere önmagában megsértené az EUMSZ 101. cikket.

109 Másodszor, a fellebbezőnek a kerámiaáruk területén a 2002. év során elkövetett cselekményekkel kapcsolatos érveit illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 143. pontjában úgy ítélte meg, hogy annak ellenére, hogy nem voltak közvetlen bizonyítékok arra, hogy a fellebbező ebben az évben jogellenes találkozókon vett részt, a Bizottság megalapozottan vélhette úgy, hogy a fellebbező ugyanezen év során nem szakította meg a kifogásolt jogsértésben való részvételét. E tekintetben ugyanis a Törvényszék egyrészt megállapította, hogy a 2002. évre vonatkozó áremelésekkel kapcsolatban a 2001. év során lezajlott jogellenes megbeszélések – amely találkozókon a fellebbező

részt vett – versenyellenes hatásai 2002-ben érvényesültek, másrészt pedig, hogy a fellebbező a 2001. és 2003. év során részt vett az áremelésekkel kapcsolatos jogellenes megbeszélésekben, és azoktól nyilvánosan nem határolódott el.

110 Márpedig a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében az esetek nagy részében a versenyellenes magatartás vagy megállapodás létezését bizonyos egybeesésekből és valószínűsítő körülményekből kell kikövetkeztetni, amelyek együtt figyelembe véve, más összefüggő magyarázat hiányában a versenyjogi szabályok megsértésének bizonyítékául szolgálhatnak. Különösen a több éven át tartó jogsértéseket illetően az a tény, hogy egy meghatározott időszak tekintetében nem terjesztettek elő közvetlen bizonyítékot a társaság e jogsértésben való részvételére, nem képezi akadályát annak, hogy e részvételt ezen időszak vonatkozásában is megállapítsák, amennyiben e megállapítás objektív és egybehangzó valószínűsítő körülményeken alapul (lásd ebben az értelemben: 2015. szeptember 17-i Total Marketing Services kontra Bizottság ítélet, C-634/13 P, EU:C:2015:614, 26–28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

111 Tekintettel a fenti ítélkezési gyakorlatra, valamint a Törvényszék által tett és a jelen ítélet 110. pontjában ismertetett ténybeli megállapításokra, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, illetve nem tévedett az indokolásban, amikor úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőt úgy lehetett tekinteni, mint aki a 2002. év során továbbra is részt vett a szóban forgó kartellben.

112 Harmadszor, a 2003. évet illetően egyrészt hangsúlyozni kell: az a körülmény, hogy a fellebbező – ellentétben azzal, amit a Törvényszék az ítéletének 144. pontjában megállapított – a megsemmisítés iránti keresetlevelének 115. pontjában vitatta az FSKI 2003. július 4-i és 5-i találkozójáról készített beszámolónak a Bizottság általi értelmezését, önmagában nem vonhatja kétségbe a Törvényszék által tett ténybeli megállapításokat.

113 Másrészt, a megtámadott ítélet 145. pontjában tett megállapítások megalapozottságát illetően meg kell állapítani, hogy a fellebbező állításával ellentétben a Törvényszék nem állapította meg, hogy a versenytársak közötti valamennyi információcsere sértheti az EUMSZ 101. cikket, és kifejtette azokat az okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy az FSKI 2003. július 4-i és 5-i találkozója során lezajlott megbeszéléseknek versenyellenes jellege volt. E tekintetben a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy azok a megbeszélések, amelyek során a kerámiaáruk gyártói megegyeztek abban, hogy az úthasználati díjakkal járó költségek emelkedését áthárítják az ügyfeleikre, eloszlatják a versenytársak közötti bizonytalanságot, és árösszehangolással érnek fel, vagyis versenyellenes magatartásnak minősülnek, ez pedig még akkor is így van, ha ez az áthárítás a harmadik személyek vagy a nyilvánosság számára előre látható volt.

114 Negyedszer, a 2004. évet illetően egyrészt el kell utasítani a fellebbező által a megtámadott ítélet indokolásának hiányára alapított érvet. A fellebbező állításával ellentétben ugyanis a Törvényszék a megtámadott ítélet 123. és 149. pontjában kifejtette azon okokat, amelyek alapján úgy ítélte meg, hogy az ítélet 121. és 148. pontjában említett információcserék versenyellenesek voltak. Így a Törvényszék hangsúlyozta, hogy ezek az információcserék elősegítették a 2004. évre vonatkozóan a 2003. év során elhatározott áremelések összehangolását, továbbá lehetővé tehették a fellebbező és a versenytársai számára, hogy nagyobb bizonyossággal előre lássák egymás jövőbeli üzleti magatartását a piacon. A Törvényszék ezáltal megindokolta a megtámadott ítéletet.

115 Másrészt, a Törvényszék megállapításainak megalapozottságát illetően elegendő megállapítani, hogy a fellebbező nem vonja kétségbe a Törvényszék által a megtámadott ítélet 123. és 149. pontjában tett azon megállapítást, amely szerint az ítélet 121. és 148. pontjában említett információcsere versenyellenes azon ténynél fogva, hogy elősegítették a 2004. évre vonatkozóan a 2003. év során elhatározott áremelések összehangolását, azzal, hogy ezen összehangolás fennállását a fellebbező a jelen fellebbezés keretében sem vitatja. Mivel az ilyen elem elegendő a jogsértés fennállásának megállapításához, hatástalanok a fellebbező azon érvei, amelyek szerint az említett információcsere önmagában nem minősül a versenyszabályok megsértésének.

116 Következésképpen az ötödik jogalapot mint részben elfogadhatatlant, részben hatástalant, részben pedig megalapozatlant el kell utasítani.

A hatodik jogalapról

A felek érvei

117 Hatodik jogalapjában a fellebbező az 1994. október 12. és 2004. november 19. közötti időszakban Ausztriában állítólag elkövetett jogsértéseket illetően azt állítja, hogy a Törvényszék megállapításai helytelenek, és azokat hatályon kívül kell helyezni.

118 Konkrétabban, az 1994. évet illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 175. és 176. pontjában kiterjesztően értelmezte a Bizottság megállapításait, ezáltal pedig az EUMSZ 296. cikk második bekezdésének megsértésével megváltoztatta a vitatott határozat indokolását. Ellentétben ugyanis azzal, amit a Törvényszék megállapított, a Bizottság e határozat (299)–(301) preambulumbekezdésében nem állapította meg, hogy az ASI 1994-ben tartott találkozói során nem csupán zuhanykabinokról és csaptelepekről volt szó, hanem fürdőszobai kerámiaárukról is.

119 Az 1995–1997. évet illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 185., 190. és 196. pontjában megjegyezte, hogy a Villeroy & Boch Ausztria az 1995. november 16-án, 1996. április 23-án és 1997. október 15-én tartott találkozók során jogellenes megbeszélésekben vett részt.

120 Ugyanakkor az 1995. november 16-án tartott találkozót illetően a fellebbező lényegében azt állítja, hogy a fenti következtetés téves jogalkalmazáson alapul, már csak azért is, mert a Törvényszék nem válaszolt valamennyi érvére. A Törvényszék által a megtámadott ítélet 189. pontjában az 1996. április 23-i találkozóval kapcsolatban tett azon észrevételek, amelyek szerint csekély jelentősége van, hogy a szóban forgó találkozót a nagykereskedők kérésére szervezték, a fellebbező szerint szintén téves jogalkalmazáson alapulnak, mivel a kifogásolt magatartásokra létezik egy teljesen jogszerű alternatív magyarázat, amely szerint a fürdőszobai áruk területén a nagykereskedők kifejezetten megkövetelték az árlisták bizonyos időpontokban történő benyújtását, annak érdekében, hogy közzétehessék a katalógusaikat. Ezenkívül az 1997. október 15-i találkozót illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 194. pontjában túllépte az EUMSZ 263. cikkben szabályozott jogszerűségi felülvizsgálat kereteit, amikor olyan indokokra támaszkodott, amelyek a Bizottság kifogásközlésében nem szerepeltek.

121 Az 1998. évet illetően a Törvényszék által a megtámadott ítélet 197. és azt követő pontjaiban tett, a Villeroy & Boch Ausztriának a kartelljog megsértésében való állítólagos részvételével kapcsolatos észrevételek szintén téves jogalkalmazáson alapulnak, mivel ellentmondóak. A Törvényszék ugyanis az ítélet 197–202. pontjában megjegyezte, hogy a Bizottság nem szolgált bizonyítékkal arra, hogy a Villeroy & Boch Ausztria az 1998. év során a versenyjoggal ellentétes megbeszélésekben vett volna részt. Különösen, a Masco tanúvallomása nem tette lehetővé az ilyen részvétel bizonyítását. A fellebbező szerint logikátlan, hogy a Törvényszék ezt követően, ugyanezen ítélet 203. pontjában a Masco ugyanezen tanúvallomására támaszkodik annak bizonyítása érdekében, hogy a Villeroy & Boch az 1998. év során nem határódott el a jogellenes magatartásoktól. A Törvényszék tehát figyelmen kívül hagyta az ítélkezési gyakorlatban kialakított azon jogelveket is, amelyek szerint a valószínűsítő körülmények együttese csak akkor lehet elegendő valamely találkozó versenyjoggal ellentétes jellegének bizonyításához, ha az kimutatja a találkozók rendszerességét és azok versenyellenes tartalmát, valamint ha ezt alátámasztja valamely vállalkozás olyan nyilatkozata, amely jelentős bizonyító erővel rendelkezik. A jelen ügyben a fellebbező szerint e két feltétel egyike sem teljesül.

122 Ami az 1999. évet illeti, téves jogalkalmazáson alapulnak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 208. pontjában levont azon következtetések, amelyek szerint a Bizottság által szolgáltatott bizonyíték, vagyis az ASI 1999. szeptember 6-i találkozójáról szóló, az Ideal Standard által készített kézírásos

jegyzőkönyv a jogilag megkövetelt módon bizonyítja, hogy a Villeroy & Boch jogellenes megbeszélésekben vett részt. Ugyanis az olyan vállalkozás tanúvallomása, amely a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a bírság csökkentését kérte, nem képezhet elegendő bizonyítékot a jogsértés fennállására, amennyiben annak pontosságát az eljárás alá vont több más vállalkozás is vitatja.

123 A 2000. évet illetően a Törvényszék az ASI 2000. október 12-i és 13-i találkozójáról készült beszámolóra támaszkodva a megtámadott ítélet 214. pontjában úgy ítélte meg, hogy annak ellenére, hogy nincsenek közvetlen bizonyítékok arra, hogy a Villeroy & Boch Ausztria ebben az évben részt vett a versenyellenes cselekményekben, „meg kell állapítani, hogy az 1999-ben tartott jogellenes megbeszélések hatásai a 2000. év során érvényesültek”. Márpedig e beszámoló, amelyet a Törvényszék végeredményben tévesen értelmezett, e tekintetben nem képez elegendő bizonyítékot.

124 A 2001. évet illetően a Törvényszék a megtámadott ítélet 214–218. pontjában egyedül azzal az indokkal állapította meg a Villeroy & Boch Ausztria jogellenes megbeszélésekben való részvételét, hogy a 2000. év során állítólag lezajlott jogellenes megbeszélések továbbra is kifejtették hatásaikat. Az észrevételeinek indokolása érdekében a Törvényszék arra szorítkozott, hogy utaljon a vitatott határozat (652)–(658) preambulumbekezdésére, anélkül hogy megmagyarázta volna, hogy az általa hivatkozott észrevételek mennyiben meggyőzőek.

125 A 2002. és a 2003. évet illetően a Törvényszék nem vette figyelembe a fellebbező állításait.

126 Végül a 2004. évet illetően a Törvényszék által a megtámadott ítélet 228. pontjában tett észrevételek ellentmondóak és téves jogalkalmazáson alapulnak. A Törvényszék ugyanis e pontban úgy ítélte meg, hogy a Villeroy & Boch Ausztria, amely nem vett részt az ASI 2004. január 22-i találkozóján, az e találkozóról készített beszámoló révén tájékoztatást kapott a versenytársai által e találkozó során hozott döntésekről, míg a megtámadott ítélet 212. pontjában a Törvényszék megállapította: az, hogy az ASI találkozóiról készített jegyzőkönyveket főszabály szerint e szövetség valamennyi tagjának meg kellett küldeni, önmagában nem teszi lehetővé annak bizonyítását, hogy a Villeroy & Boch Ausztria e találkozókról ténylegesen tudomást szerzett.

127 A Bizottság a hatodik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

128 Hatodik jogalapjában a fellebbező az 1994. október 12. és 2004. november 9. között Ausztriában állítólag elkövetett jogsértéseket illetően a Törvényszék által tett megállapítások különböző hibáira hivatkozik.

129 Először is, a fellebbező által az 1994. évre vonatkozóan előadott érveket illetően meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben a fellebbező arra szorítkozik, hogy megismételje az elsőfokú eljárásban a Törvényszék előtt előadott érvelést. Az 1996. április 23-i találkozóval kapcsolatos érveket illetően ugyanez a helyzet. Ezeket az érveket tehát a jelen ítélet 69. pontjában felidézett ítélkezési gyakorlatra tekintettel mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani.

130 Másodszor, el kell utasítani az 1995. november 16. és 1997. október 15. között tartott találkozókra vonatkozóan a fellebbező által előadott azon érveket is, amelyek lényegében a megtámadott ítélet indokolásának hiányán alapulnak. A Törvényszék ugyanis a megtámadott ítélet 180–185. és 192–196. pontjában e különböző találkozókat illetően megvizsgálta és elutasította az Ausztriában elkövetett jogsértésekre vonatkozóan a fellebbező által előadott érveket. A Törvényszék minden egyes érv tekintetében utalt a releváns bizonyítékokra, valamint a vitatott határozatra, mielőtt a fellebbező érvelését mint megalapozatlant elutasította volna. A Törvényszék ezáltal megindokolta a megtámadott ítéletet.

131 Az 1997. október 15-i találkozót illetően ezenkívül el kell utasítani a fellebbező azon érvét, amely szerint a Törvényszék olyan indokokra támaszkodott, amelyeket a Bizottság kifogásközlése nem tartalmazott. Meg kell ugyanis állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 194. pontjában azokra az indokokra támaszkodott, amelyeket a vitatott határozat (295) és (307) preambulumbekezdése fejt ki. Márpedig a fellebbező a Törvényszék előtt nem hivatkozott arra, hogy e határozat és a kifogásközlés között e tekintetben eltérés lenne. Következésképpen az állandó ítélkezési gyakorlat (lásd többek között: 2015. október 22-i AC-Treuhand kontra Bizottság ítélet, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 54. pont) alapján a Bíróság előtti fellebbezés szakaszában ilyen érvre nem lehet hivatkozni.

132 Harmadszor, az 1998. április 30. és június 18. közötti találkozókat illetően meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 199. pontjában megállapította, hogy a Bizottság által előterjesztett egyetlen bizonyíték sem támaszthatja alá, hogy a fellebbező részt vett a jogsértésben. Ugyanakkor az ítélet 203. pontjában a Törvényszék egyértelműen kimondta, hogy a fellebbező nyilvános elhatárolódásának hiányában, valamint azért, mert az 1997. október 15-i megállapodás az ezt követő év során továbbra is kifejtette hatásait, a Bizottság megállapíthatta, hogy a fellebbező az 1998. év során nem hagyott fel a jogsértésben való részvételével. A Törvényszék ezáltal nem csupán tiszteletben tartotta az indokolási kötelezettségét, lehetővé téve így a felek számára, hogy az okfejtését vitassák, a Bíróság számára pedig azt, hogy a fellebbezés keretében gyakorolja a felülvizsgálatát, hanem – tekintettel a jelen ítélet 111. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra – a bizonyításfelvétel során sem követett el semmilyen jogi hibát. A Törvényszék továbbá nem mondott ellent saját magának, és nem sértette meg az indokolási kötelezettségét sem, amikor úgy ítélte meg, hogy jóllehet a Masco nyilatkozata önmagában nem tette lehetővé annak bizonyítását, hogy a fellebbező az 1998. év során részt vett az információcserékben, e nyilatkozat az egybehangzó valószínűsítő körülményeknek a megtámadott ítélet 203. pontjában említett együttese keretében egyéb elemek mellett jogosan figyelembe vehető volt annak bizonyítása érdekében, hogy a Villeroy & Boch Ausztria az 1998. év vonatkozásában nem hagyott fel a jogellenes magatartásokban való részvételével.

133 Negyedszer, az 1999. év során lezajlott találkozókat illetően meg kell állapítani, hogy – mint az a megtámadott ítélet 206. pontjából egyértelműen kitűnik – a Bizottság az 1999. szeptember 6-i találkozóról szóló olyan kézírásos beszámolóra támaszkodott, amelyet a jogsértő találkozóval azonos napon készített az Ideal Standard egyik képviselője. A fellebbező állításával ellentétben az ilyen bizonyíték, amely nem abból az időből származik, amikor e társaság a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján előterjesztette az engedékenység iránti kérelmét, hanem a tényállás megvalósulásával egyidejű, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 207. pontjában kifejtette, nem igényel további egybehangzó bizonyítékokat. Az említett érvet tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

134 Ötödször, az ASI 2000. október 12-i és 13-i találkozóját illetően meg kell állapítani, hogy a fellebbező érvei a megtámadott ítélet 214. pontjának téves olvasatán alapulnak. A fellebbező állításával ellentétben ugyanis a Törvényszék nem az e találkozóról készített beszámolóra támaszkodott annak megállapítása érdekében, hogy az 1999. év során lezajlott jogellenes megbeszélések hatásai a 2000. év során érvényesültek. Ezenkívül ezek az érvek lényegében a bizonyítékok Törvényszék általi értékelését próbálják kétségbe vonni, anélkül azonban, hogy bizonyítanák azok elferdítését. Következésképpen ezek az érvek a jelen ítélet 38. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra tekintettel elfogadhatatlanok.

135 Hatodszor, a 2001. évet illetően a fellebbező érve szintén a megtámadott ítélet téves olvasatán alapul, következésképpen azt el kell utasítani. Ezen ítélet 215–218. pontjából ugyanis világosan kitűnik, hogy a Törvényszék a Villeroy & Boch Ausztriának a 2001-ben tartott jogellenes megbeszéléseken való részvételét nem azzal az indokkal állapította meg, hogy a 2000. év során tartott e megbeszélések az ezt követő évben továbbra is kifejtették hatásaikat. Az ítélet 215–217. pontjában ugyanis a Törvényszék arra támaszkodott, hogy e társaság a 2001. évben több olyan találkozón is részt vett, amely során a résztvevők megállapodtak az ártáblázatok nagykereskedők részére történő megküldésének időpontjáról és az áremelések időpontjáról, valamint e találkozóknak a 2000. és a 2001. év során tartott egyéb olyan

találkozókkal történő egyeztetéséről, amelyeken az említett társaság ugyan nem vett részt, viszont amelyek során az ASI tagjai 2002. január 1-jétől irányadó, számszerűen meghatározott áremeléseket emlegettek.

136 Hetedszer, ami a fellebbező arra alapított érveit illeti, hogy a megtámadott ügyben hozott ítélet indokolása hiányos, amennyiben a Törvényszék a 2002. és a 2003. évet illetően nem vette figyelembe a fellebbező állításait, elegendő megállapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 219–226. pontjában minden egyes releváns találkozó vonatkozásában utalt a releváns bizonyítékokra, valamint a vitatott határozatra, mielőtt a fellebbező érvelését mint megalapozatlant elutasította volna. A jelen ítélet 72. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra tekintettel a Törvényszék nem volt köteles válaszolni a fellebbező valamennyi állítására. Következésképpen a fellebbező említett érveit el kell utasítani.

137 Végül a fellebbező által a 2004. január 22-i találkozóval kapcsolatban előadott érveket illetően meg kell állapítani, hogy a fellebbező a bizonyítékok Törvényszék általi értékelését próbálja kétségbe vonni, anélkül azonban, hogy hivatkozna azok elferdítésére. Következésképpen ezek az érvek a jelen ítélet 38. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra tekintettel elfogadhatatlanok.

138 Az eddigiekre tekintettel a hatodik jogalapot mint részben elfogadhatatlant és részben megalapozatlant el kell utasítani.

A hetedik és a kilencedik jogalapról

A felek érvei

139 A fellebbező a másodlagosan felhozott hetedik jogalapjában a Belgiumban, Franciaországban és Ausztriában állítólag elkövetett jogsértésekkel kapcsolatban kifogásolt cselekményeket illetően azt állítja, hogy e cselekmények nem teszik lehetővé az e jogsértésekben való részvételének bizonyítását, mivel azok a leányvállalatainak, nem pedig személyesen neki tudhatók be.

140 E tekintetben a fellebbező állítása szerint az, ahogyan a jelen ügyben a Bizottság és a Törvényszék a gazdasági egység fogalmát alkalmazta, azt eredményezi, hogy a cselekményeket attól függetlenül betudják valamely társaságnak, hogy e társaságot bármilyen vétkesség terhelné, megsértve ezzel a Chartában előírt biztosítékokat, különösen az ártatlanság vélelmét és az *in dubio pro reo* elvét, amelyeket a Charta 48. cikkének (1) bekezdése biztosít, továbbá a bűncselekmények és a büntetések törvényességének elvét, és az EUMSZ 101. cikket, ez pedig annál inkább így van, mivel olyan esetben, amikor a leányvállalat tőkéje 100%-ban az anyavállalat tulajdonában van, a gazdasági egység fennállásának vélelme gyakorlatilag megdönthetetlen. A fellebbező szerint, jóllehet a Bíróság e fogalmat a Charta hatálybalépését megelőző ítélkezési gyakorlatában alakította ki, az említett ítélkezési gyakorlatnak fejlődnie kell. Ezenkívül a megtámadott ítélet megsérti az EUMSZ 296. cikk második bekezdéséből eredő indokolási kötelezettséget, mivel nem válaszol a fellebbező ezen érveire, továbbá a kifogásolt jogsértés jelentős részeit illetően nem tartalmaz semmilyen indokolást.

141 Kilencedik jogalapjában a fellebbező azt kifogásolja, hogy a megtámadott ítélet helybenhagyta azt a bírságot, amelyet a leányvállalatával egyetemleges felelősség mellett szabtak ki vele szemben.

142 Ugyanis, még ha a gazdasági egység fogalmának alkalmazásával hivatkozni is lehetne arra, hogy az anyavállalat a leányvállalatának cselekményei címén felelősséggel tartozik, a fellebbező leányvállalataival szemben kiszabott bírságok megfizetéséért való egyetemleges felelősséget akkor sem lehetne elismerni, mivel egyrészt egyetlen uniós jogi aktus sem tartalmaz olyan rendelkezést, amely egyetemleges bírságkiszabást írna elő, másrészt pedig az ilyen egyetemleges felelősség elismerése a személyes felelősség elvének megsértésével megfosztaná a fellebbezőt attól a jogától, hogy egyedileg, a

vétkességének megfelelően szabjanak ki vele szemben bírságot. A fellebbező másodlagosan azt állítja, hogy a Bizottságnak és a Törvényszéknek mindenképp ki kellett volna számítania, hogy a bírság összegéből a saját felelősségük arányában milyen rész hárul az egyes adóstársakra.

143 A Bizottság a hetedik és a kilencedik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

144 Emlékeztetni kell arra, hogy a Charta hatálybalépésével kétségbe nem vont állandó ítélkezési gyakorlat értelmében bizonyos körülmények között az olyan jogi személyt is szankcionálni lehet egy másik jogi személy jogsértő magatartása miatt, amelyik nem követett el versenyjogi jogsértést, azon indokból, hogy e két jogi személy ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és az EUMSZ 101. cikk értelmében vett vállalkozást alkotnak (2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 45. pont).

145 Így az állandó ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy az anyavállalatnak lehet betudni a leányvállalat magatartását különösen akkor, ha e leányvállalat – jóllehet külön jogi személyiséggel rendelkezik – nem önállóan határozza meg piaci magatartását, hanem lényegében azokat az utasításokat követi, amelyeket az anyavállalat ad a számára, különös tekintettel az e két jogi személy közötti gazdasági, szervezeti és jogi kapcsolatokra (2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 45. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

146 E tekintetben a Bíróság pontosította, hogy abban a különös esetben, ha az anyavállalat az európai uniós versenyszabályokat megsértő leányvállalatában közvetlenül vagy közvetve kizárólagos vagy közel kizárólagos tőkerészesedéssel rendelkezik, fennáll azon megdönthető vélelem, miszerint ezen anyavállalat ténylegesen meghatározó befolyást gyakorol leányvállalatára (2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

147 Ilyen helyzetben elegendő, ha a Bizottság bizonyítja, hogy az anyavállalat a leányvállalatában közvetlenül vagy közvetve kizárólagos vagy közel kizárólagos tőkerészesedéssel rendelkezik, ahhoz, hogy megállapítsa az említett vélelem teljesülését. Ezt követően az anyavállalatnak kell megdöntenie e vélelmet azáltal, hogy elegendő olyan bizonyítékot szolgáltat a közte és a leányvállalata között fennálló szervezeti, gazdasági és jogi kapcsolatokról, amely alátámaszthatja, hogy a leányvállalata önálló piaci magatartást tanúsít. Ha az anyavállalatnak nem sikerül megdöntenie e vélelmet, a Bizottság megállapíthatja, hogy az anyavállalat és a leányvállalat egy és ugyanazon gazdasági egység részét képezi, és az előbbi felelősséggel tartozik az utóbbi magatartásáért, továbbá e két társaságot a bírság egyetemleges megfizetésére kötelezheti, anélkül hogy bizonyítani kellene, hogy az anyavállalat személyesen közreműködött a jogsértésben (lásd ebben az értelemben: 2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 27. és 29–32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

148 Végeredményben pontosítani kell, hogy a fellebbező állításával ellentétben az eddigi ítélkezési gyakorlat nem sérti sem az ártatlanság vélelmét, amelyet a Charta 48. cikkének (1) bekezdése biztosít, sem pedig az *in dubio pro reo*, valamint a bűncselekmények és a büntetések törvényességének elvét. Az a vélelem ugyanis, hogy az anyavállalat meghatározó befolyást gyakorol a leányvállalatának magatartása felett, amennyiben a leányvállalatban kizárólagos vagy közel kizárólagos tőkerészesedéssel rendelkezik, nem eredményezi e társaságok egyike vagy másika bűnösségének vélemét, vagyis nem sérti meg az ártatlanság vélemét, sem pedig az *in dubio pro reo* elvét. Ami a bűncselekmények és a büntetések törvényességének elvét illeti, az megköveteli, hogy a jogszabályok világosan meghatározzák a jogsértéseket és az azokért járó szankciókat, e feltétel pedig akkor teljesül, ha a jogalany – a releváns rendelkezés megfogalmazásából, szükség esetén a bíróságok által nyújtott értelmezés segítségével –

megtudhatja, hogy mely cselekmények és mulasztások vonják maguk után a büntetőjogi felelősségét (2008. május 22-i Evonik Degussa kontra Bizottság ítélet, C-266/06, nem tették közzé, EU:C:2008:295, 39. pont). Márpedig a Bíróságnak a jelen ítélet 145–148. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlata nem sérti meg ezt az elvet.

149 Azzal kapcsolatban, hogy a Bizottság nem osztotta meg a bírságokat az érintett társaságok között, emlékeztetni kell arra, hogy a bírságok megfizetésére vonatkozó egyetemleges felelősség uniós jogi fogalma – annyiban, amennyiben a vállalkozás fogalmának csupán *ipso iure* megnyilvánulása – kizárólag magára a vállalkozásra vonatkozik, nem pedig az azt alkotó társaságokra (2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 57. pont).

150 Jóllehet az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdéséből az következik, hogy a Bizottság a bírságot egyetemlegesen több társasággal szemben is kiszabhatja, amennyiben ugyanazon vállalkozás részét képezték, sem e rendelkezés szövege, sem az egyetemlegesség mechanizmusának célkitűzése nem enged arra következtetni, hogy ez a szankcionálási jogkör az egyetemlegesség külső viszonyának meghatározásán felül kiterjedne az egyetemleges adóstársak által megfizetendő bírság belső viszonyukban történő megoszlásának meghatározására (2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 58. pont).

151 Ellenkezőleg, az egyetemlegesség mechanizmusának célkitűzése éppen abban áll, hogy a Bizottság rendelkezésére álló, a versenyjogi jogsértések miatt kiszabott bírság behajtása iránti eljárás elősegítésére szolgáló kiegészítő jogi eszközt képezzen, mivel ez a mechanizmus a Bizottság – mint az ezen bírságokkal létrejött adósságok hitelezője – szempontjából csökkenti a fizetésképtelenség veszélyét, ami – amint azt a Törvényszék lényegében a megtámadott ítélet 325. pontjában helyesen megállapította – hozzájárul a versenyjog által általában követett elrettentési célhoz (2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

152 Márpedig e bírságok részarányának az egyetemleges adóstársak között fennálló belső viszonyban való meghatározása nem erre a kettős célkitűzésre irányul. Ugyanis itt olyan jogvitáról van szó, amely egy későbbi szakaszban merül fel, és amelyben főszabály szerint a Bizottság már nem érdekelt, mivel a bírság teljes összegét már egy vagy több adóstárs megfizette a részére. Következésképpen nem várható el a Bizottságtól, hogy meghatározza az ilyen részarányokat (lásd ebben az értelemben: 2014. április 10-i Bizottság és társai kontra Siemens Österreich és társai ítélet, C-231/11 P–C-233/11 P, EU:C:2014:256, 60–64. pont).

153 A jelen ügyben a fellebbező nem vitatja, hogy a neki betudott jogsértés időpontjában 100%-os részesedéssel rendelkezett azon társaságok tőkéjében, amelyeknek a munkavállalói Belgiumban, Franciaországban és Ausztriában részt vettek a versenyellenes megbeszélésekben, és nem állítja, hogy olyan adatokat terjesztett volna a Törvényszék elé, amelyek megdönthetnék azt a vélelmet, amely szerint meghatározó befolyást gyakorolt e társaságok felett. Következésképpen, tekintettel a jelen ítélet 145–153. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra, a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a Bizottság betudhatta a fellebbezőnek a leányvállalatai által Belgiumban, Franciaországban és Ausztriában tanúsított versenyellenes magatartást, továbbá e leányvállalatokkal egyetemlegesen kötelezhette őt a bírság megfizetésére, anélkül hogy egyenként meg kellett volna határoznia az e bírság összegéből rájuk eső részarányokat.

154 Végül el kell utasítani a fellebbező által a megtámadott ítélet indokolásának elégtelenségére alapított érveket. Így ami a Bizottság azon lehetőségét illeti, hogy a fellebbezőnek tudja be a leányvállalatai franciaországi és ausztriai cselekményeit, meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet 155–165. pontja, valamint ugyanezen ítélet 284. pontja, amely az ítélet 97. és 98. pontjára utal, a jogilag megkövetelt módon meg van indokolva. Miután ugyanis emlékeztetett a gazdasági egység fogalmával kapcsolatos ítélkezési gyakorlatra, a Törvényszék megállapította, hogy a Villeroy & Boch

100%-os részesedéssel rendelkezett a leányvállalatainak tőkéjében, és nem próbálta megdönteni azt a vélelmet, amely szerint ez utóbbiak tekintetében meghatározó befolyást gyakorolt, majd a Törvényszék válaszolt a fellebbező által a bűncselekmények és a büntetések törvényességének elvére és az ártatlanság vélelmére alapított érvekre. Ami a Bizottság azon lehetőségét illeti, hogy a fellebbezőnek tudja be a Villeroy & Boch Belgium magatartásait, mivel a fellebbező meghatározó befolyást gyakorolt az utóbbi felett, a Törvényszék a megtámadott ítéletben nem volt köteles állást foglalni erről a kérdésről, mivel a fellebbező az állításával ellentétben a Törvényszék előtt nem vitatta e lehetőséget.

155 A hetedik és a kilencedik jogalapot tehát mint megalapozatlant el kell utasítani.

A nyolcadik jogalapról

A felek érvei

156 Nyolcadik jogalapjában a fellebbező azt állítja, hogy a megtámadott ítélet megsérti az EUMSZ 101. cikket és az EGT-Megállapodás 53. cikkét, mivel a Törvényszék a jelen ügyben tévesen állapította meg egységes, összetett és folyamatos jogsértés fennállását.

157 E tekintetben a fellebbező először is előadja, hogy az egységes, összetett és folyamatos jogsértés fogalma önmagában összeegyeztethetetlen az EUMSZ 101. cikkel és az EGT-Megállapodás 53. cikkével, vagyis nem lehet alkalmazni. E fogalomnak ugyanis az uniós jogban nincs semmilyen jogi alapja. A fellebbező ezenkívül azt állítja, hogy a megtámadott ítéletnek hiányos az indokolása, amennyiben a Törvényszék nem válaszolt az ezzel kapcsolatos érveire.

158 Másodszor, a fellebbező azt állítja, hogy a megtámadott ítélet megsértette a tisztességes eljárás alapelveit azáltal, hogy a jelen ügyben egységes jogsértés fennállását állapította meg. Mivel ugyanis a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a fellebbezőnek betudható egy olyan jogsértés, amelyben nem vett részt, viszont amely olyan egységes jogsértés körébe tartozik, amelyben a fellebbező részt vett, a fellebbező ezen egységes jogsértés vitatása céljából nem tudott eredményesen arra hivatkozni, hogy az említett első jogsértésben nem vett részt, vagyis megfosztották őt egy hatékony védekezési jogalaptól. Így a fellebbező kizárólag a szóban forgó jogsértésről való tudomását vitathatta.

159 Harmadszor, a fellebbező másodlagosan úgy véli, hogy az egységes jogsértés elismerésének feltételei a jelen ügyben nem teljesültek, mivel a Bizottság nem határozta meg az érintett piacot, továbbá nem nyert bizonyítást a különböző kifogásolt cselekmények közötti, egymást kiegészítő viszony.

160 Negyedszer, a fellebbező úgy véli, hogy mindazonáltal amiatt, hogy a Törvényszék a 2013. szeptember 16-i Wabco Europe és társai kontra Bizottság ítéletben (T-380/10, EU:T:2013:449) és a 2013. szeptember 16-i Keramag Keramische Werke és társai kontra Bizottság ítéletben (T-379/10 és T-381/10, nem tették közzé, EU:T:2013:457), valamint a 2013. szeptember 16-i Duravit és társai kontra Bizottság ítéletben (T-364/10, nem tették közzé, EU:T:2013:477) bizonyos tagállamok vonatkozásában részben megsemmisítette a vitatott határozatot, valamint amiatt, hogy bizonyos vállalkozások nem feltétlenül tudtak az egész jogsértésről, nem állhatott fenn az e határozatban meghatározott átfogó jogsértés.

161 A Bizottság a nyolcadik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

162 Tekintettel a jelen ítélet 55–59. pontjában ismertetett ítélkezési gyakorlatra, először is el kell utasítani a fellebbező azon érveit, amelyek szerint az egységes, összetett és folyamatos jogsértés jogi fogalma összeegyeztethetetlen az EUMSZ 101. cikkel és az EGT-Megállapodás 53. cikkével továbbá megsérti a tisztességes eljárás alapelveit, tekintet nélkül az utóbbi érv elfogadhatóságára.

163 Másodszor, meg kell állapítani, hogy a fellebező állításával ellentétben a Törvényszék azáltal, hogy a megtámadott ítélet 32–34., 41., 42. és 46–48. pontjában felidézte ezt az ítélkezési gyakorlatot, a jogilag megkövetelt módon megindokolta az ítéletet.

164 Harmadszor, ami a fellebbező azon érvét illeti, amely szerint az egységes jogsértés elismerésének feltételei a jelen ügyben nem teljesülnek, mivel a Bizottság nem határozta meg az érintett piacot, meg kell állapítani, mint azt a Törvényszék a megtámadott ítélet 54. pontjában helyesen kiemelte, és mint azt a fellebbező is elismeri, hogy az a körülmény, hogy a jogsértéssel lefedett termékpiacok és földrajzi piacok elkülönülnek egymástól, semmiképp nem zárja ki az egységes jogsértés megállapítását. Következésképpen ez az érv mindenképpen hatástalan.

165 Negyedszer, a Törvényszék a megtámadott ítélet 63–71. pontjában nem alkalmazta tévesen a jogot, amikor úgy ítélte meg, hogy a Bizottság a jelen ügyben jogosan következtetett olyan egységes cél fennállására, amely alátámasztja az egységes jogsértést. A megtámadott ítélet 66., 69. és 71. pontjában tett ténybeli megállapítások alapján ugyanis a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy a különböző kifogásolt magatartásoknak ugyanaz volt a célja, vagyis az, hogy a fürdőszobai szerelvények és felszerelések valamennyi gyártója vonatkozásában összehangolja a nagykereskedőkkel szembeni magatartásukat. E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy a fellebbező állításával ellentétben a közös cél fogalmát – mint az kitűnik az említett 66., 69. és 71. pontból – a Törvényszék nem a jogsértés által érintett piacokon bekövetkező versenytorzulásra való általános utalással határozta meg, hanem olyan különböző objektív elemekre utalt, mint például a nagykereskedők által a forgalmazási láncban játszott központi szerep, e lánc jellemzői, a koordinációs szervek és többtermékes szövetségek létezése, az összejátszásra irányuló megállapodások végrehajtásának hasonlósága, valamint az érintett magatartások közötti anyagi, földrajzi és időbeli átfedések.

166 E feltételek mellett anélkül, hogy bizonyítani kellene, hogy a kifogásolt magatartások között egymást kiegészítő kapcsolat áll fenn, mivel az egységes és folyamatos jogsértés betudható a nem versenytárs vállalkozásoknak, és nem igényli az érintett piacok szisztematikus meghatározását, továbbá figyelembe véve, hogy a fellebbező egyrészt felelős a kifogásolt jogsértésben való közvetlen részvételéért, másrészt pedig felelős az abban való közvetett résztvételéért, amennyiben tudomása volt a szóban forgó kartell egyéb résztvevői által ugyanazon célok megvalósítása érdekében tervezett vagy végrehajtott valamennyi magatartásról, továbbá mert észszerűen előreláthatta azokat, és hajlandó volt vállalni azok kockázatát, a Törvényszékkel szemben nem kifogásolható, hogy úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem követett el semmilyen hibát, amikor a jelen ügyben egységes és folyamatos jogsértés fennállását állapította meg.

167 Végül, ami a vitatott határozatnak a jelen kartellre vonatkozó egyéb ügyek keretében kimondott részleges megsemmisítéseivel kapcsolatos érvelést illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a különböző nemzeti piacokkal kapcsolatos bizonyítékok értékelése kizárólag a Törvényszék hatáskörébe tartozik. Amennyiben ez az érvelés az egységes, összetett és folyamatos jogsértés fennállását próbálja kétségbe vonni, hangsúlyozni kell, mint azt a jelen ítélet 62. pontja is kifejti: az, hogy a Törvényszék adott időszakok vonatkozásában bizonyos földrajzi piacokon az érintett vállalkozások némelyikével szemben kifogásolt jogsértésben való részvételt illetően megsemmisítette a vitatott határozatot, nem elegendő a termékek három alcsoportját és az érintett hat tagállamot lefedő átfogó terv és a versenyt torzító azonos cél fennállásával kapcsolatban a Törvényszék által tett megállapítás megkérdőjelezéséhez.

168 Következésképpen a nyolcadik jogalapot mint részben megalapozatlant és részben elfogadhatatlant el kell utasítani.

A tizedik és tizenegyedik jogalapról

A felek érvei

169 Tizedik jogalapjában a fellebbező a Törvényszék általi téves jogalkalmazásra hivatkozik, amennyiben a Törvényszék nem gyakorolta teljeskörűen az őt megillető korlátlan felülvizsgálati jogkört.

170 A megtámadott ítéletben ugyanis a Törvényszék a fellebbező kérelmeivel ellentétben kizárólag a bírság összegének meghatározása tekintetében gyakorolt jogszerűségi felülvizsgálatot.

171 Márpedig a fellebbező úgy véli, hogy a jogbiztonsággal összefüggő okokból és a tisztességes eljáráshoz való jog biztosítása érdekében a Törvényszék és a Bíróság minden olyan ügyben, amelyet a bírságok és a kényszerítő bírságok Bizottság általi meghatározásával kapcsolatban indítanak előttük, köteles ténylegesen gyakorolni az 1/2003 rendelet 31. cikkében részére biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkört, különösen olyan környezetben, amelyben semmilyen jogi norma nem rendelkezik a szankciók harmonizálásáról, és amelyben a Bizottság az 1998–2006. évben három különböző módszert alkalmazott a bírságok kiszámítására.

172 Másfelől a jelen ügyben a fellebbező úgy véli, hogy a Törvényszék nem folytatta le a bírság eredeti összegének független felülvizsgálatát, továbbá hogy ezt összeget a korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása keretében csökkenteni kellett volna, figyelembe véve azon jogsértés súlyosságát, amely csak korlátozott számú, többségükben kicsi tagállamot érint. E tekintetben nem érthető, hogy a Bizottság a jelen ügyben kifogásolt cselekményeket milyen okból szankcionálta súlyosabban, mint az ugyanilyen jellegű, az Európai Gazdasági Térség egész területét lefedő kartelleket. A Törvényszéknek ezenkívül azért is bírságcsökkentésben kellett volna részesítenie a fellebbezőt, mert megsértették az észszerű időn belüli határozathozatal elvét a közigazgatási eljárás túlzott időtartama folytán, amely összesen majdnem hat évig tartott.

173 Tizenegyedik jogalapjában a fellebbező az arányosság elvének megsértésére hivatkozik. E tekintetben a fellebbező úgy véli, hogy a jogsértés súlyosságának meghatározása érdekében a Törvényszék köteles figyelembe venni a szóban forgó jogsértés piacra gyakorolt hatásait, valamint az érintett piacokon elért forgalmat, amit nem tett meg.

174 A Törvényszéknek arról is meg kellett volna győződnie, hogy a vitatott határozatban kiszabott bírságok összege abszolút értékben arányos-e, ami a fellebbező szerint nem így van, amennyiben a jogsértés által lefedett forgalom 115 millió euró, a bírságok teljes összege pedig 71,5 millió euró.

175 Következésképpen a fellebbező azt kéri a Bíróságtól, hogy orvosolja a Törvényszék jogellenes mulasztásait, és maga csökkentse a kiszabott bírságok összegét.

176 A Bizottság a tizedik és a tizenegyedik jogalap elutasítását kéri.

A Bíróság álláspontja

177 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 263. cikkben bevezetett jogszerűségi vizsgálat magában foglalja, hogy az uniós bíróság a fellebbező által hivatkozott érvek alapján mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból felülvizsgálja a megtámadott határozatot, és jogosult a bizonyítékokat értékelni, az említett határozatot megsemmisíteni és a bírságok összegét megváltoztatni (lásd: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

178 A jogszerűség vizsgálatát kiegészíti az EUMSZ 261. cikknek megfelelően az 1/2003 rendelet 31. cikke alapján az uniós bíróságnak biztosított korlátlan felülvizsgálati jogkör. E jogkör feljogosítja a bíróságot arra, hogy a szankció jogszerűségének egyszerű felülvizsgálatán túl a Bizottság értékelését a sajátjával helyettesítse, és következésképpen a kiszabott bírságot vagy kényszerítő bírságot törölje, csökkentse vagy növelje (lásd: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EBHT, EU:C:2011:815, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

179 A Charta 47. cikke értelmében vett korlátlan felülvizsgálat követelményeinek a bírság tekintetében történő teljesítéséhez az uniós bíróság az EUMSZ 261. cikkben és az EUMSZ 263. cikkben foglalt hatásköreinek gyakorlása során köteles megvizsgálni minden, annak bizonyítására irányuló jogi, illetve ténybeli kifogást, hogy a bírság összege nem felel meg a jogsértés súlyának és időtartamának (lásd: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

180 Márpedig e korlátlan felülvizsgálati jogkör gyakorlása ugyanakkor nem egyezik meg a hivatalból való felülvizsgálattal, az eljárás pedig kontradiktórius. Főszabály szerint a felperesnek kell felhoznia a megtámadott határozattal szembeni jogalapokat, és neki kell bizonyítékokat előterjesztenie e jogalapok alátámasztása érdekében (lásd: 2014. december 18-i Bizottság kontra Parker Hannifin Manufacturing és Parker-Hannifin ítélet, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

181 E tekintetben hangsúlyozni kell, hogy az egész megtámadott határozat hivatalból való felülvizsgálatának hiánya nem sérti a hatékony bírói jogvédelem elvét. Ezen elv tiszteletben tartásához ugyanis nem nélkülözhetetlen az, hogy a Törvényszék – amely ugyan köteles megválaszolni a felhozott jogalapokat, és mind jogi, mind pedig ténybeli szempontból felülvizsgálatot gyakorolni – köteles legyen hivatalból újból megvizsgálni az ügy összes iratát (lásd: 2011. december 8-i Chalkor kontra Bizottság ítélet, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 66. pont).

182 Másfelől a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében kizárólag a Törvényszék jogosult felülvizsgálni azt, hogy a Bizottság adott ügyben hogyan értékelte a jogsértő magatartások súlyosságát. A fellebbezés keretében a Bíróság felülvizsgálatának tárgya egyrészt az, hogy a Törvényszék jogilag mennyire megalapozottan vette figyelembe a meghatározott magatartás súlyosságának az EUMSZ 101. cikk és az 1/2003 rendelet 23. cikke keretében történő értékelésének összes alapvető elemét, másrészt annak vizsgálata, hogy a Törvényszék a jogilag megkövetelt módon megválaszolta-e a bírság összegének csökkentése iránti kérelem alátámasztása érdekében előadott összes érvet. Az uniós versenyjog megsértéseinek súlyosságát számos elemre tekintettel, így többek között a következők alapján kell bizonyítani: a bírságok elrettentő ereje, az ügy különleges körülményei és annak háttere, ideértve az egyes vállalkozások magatartását, a kartell létrehozásában játszott szerepüket, az abból származó előnyüket, a méretüket és az érintett termékek értékét, valamint az, hogy az ilyen típusú jogsértések milyen kockázatot jelentenek az Unió céljaira (lásd ebben az értelemben: 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11, nem tették közzé, EU:C:2013:464, 95., 99. és 100. pont).

183 Ezenkívül a Bíróságnak nem feladata, amikor a fellebbezés keretében jogkérdésekről határoz, hogy méltányossági okból saját értékelésével helyettesítse a Törvényszék értékelését, amely korlátlan felülvizsgálati jogkörében dönt a vállalkozásokkal szemben az uniós jog megsértése miatt kiszabott bírságok összegéről. Így a bírság összegének nem megfelelő szintje folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy már aránytalan (lásd többek között: 2013. május 30-i Quinn Barlo és társai kontra Bizottság ítélet, C-70/12, nem tették közzé, EU:C:2013:351, 57. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

184 A tizedik és a tizenegyedik jogalapot ezen ítélkezési gyakorlat alapján kell megvizsgálni.

185 Márpedig az említett ítélkezési gyakorlatból világosan kitűnik, hogy először is, a korlátlan felülvizsgálati jogkör kizárólag a kiszabott szankcióra vonatkozik, nem az egész megtámadott határozatra; másodszor, hogy sem a korlátlan felülvizsgálati jogkör, sem pedig a jogszerűség felülvizsgálata nem egyenlő a hivatalbóli felülvizsgálattal, ezért pedig azok nem követelik meg, hogy a Törvényszék hivatalból vizsgálja meg újra az ügy összes iratát, függetlenül a felperes által felhozott kifogásoktól.

186 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 335. pontjától kezdve tényleges felülvizsgálatot gyakorolt a bírság összege felett, továbbá válaszolt a fellebbező különböző érveire, az ítélet 397–402. pontjában pedig elbírálta a bírság összegének csökkentésére irányuló kérelmeket, vagyis a fellebbező állításával ellentétben nem szorítkozott ezen összeg jogszerűségének felülvizsgálatára. E tekintetben a Törvényszék az ítélet 384. pontjában különösen megállapította, hogy a „jogsértés súlyossága” és a „kiegészítő összeg” címén alkalmazott 15%-os együttható a jogsértés különös súlyosságára tekintettel minimális volt, majd ugyanezen ítélet 397–401. pontjában úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú eljárás felperesei által előadott egyetlen elem sem indokolja a bírság összegének csökkentését.

187 Konkrétabban, a kifogásolt jogsértés súlyosságának vizsgálatát illetően meg kell állapítani, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 381. pontjában emlékeztetett többek között a 2006. évi iránymutatás 23. pontjára, amely akként rendelkezik, hogy „[a]z árak rögzítéséről, a piac felosztásáról és a termelés korlátozásáról szóló – általában titkos – horizontális megállapodások természetüknél fogva a legsúlyosabb versenykorlátozások közé számítanak. A versenypolitika elvei jegyében szigorú bírságokat kell ellenük alkalmazni. Ezért az ilyen jellegű jogsértések esetén az eladások arányát általában a legmagasabb szinten állapítják meg”. A Törvényszék az ítélet 383. pontjában ismertette a Bizottság által a vitatott határozat (1211) preambulumbekezdésében kifejtett indokolást, amely szerint a horizontális árösszehangolás magánál a természeténél fogva az egyik legártalmasabb versenykorlátozás, továbbá hogy a jogsértés hat tagállamot lefedő és a termékek három alcsoportját érintő egységes, folyamatos és összetett jogsértés volt, mielőtt megállapította volna a megtámadott ítélet 384. pontjában a szóban forgó jogsértés különös súlyosságát, amely 15%-os súlyossági együttható alkalmazását indokolta, az ítélet 385. pontjában pedig azt, hogy a fellebbező részt vett a „vállalkozások azon központi csoportjában”, amely a megállapított jogsértést végrehajtotta.

188 Így azáltal, hogy figyelembe vette a kifogásolt jogsértés súlyosságának mérlegelése szempontjából releváns valamennyi paramétert, a horizontális árösszehangolás és a fellebbező abban való részvétele pedig egyébként is bizonyított, továbbá azáltal, hogy válaszolt a fellebbező ezzel kapcsolatos érveire, a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot, és eleget tett a vitatott határozat tényleges bírósági felülvizsgálatára irányuló kötelezettségének.

189 A közigazgatási eljárás túlzott időtartamának értékelését illetően emlékeztetni kell arra, hogy jóllehet az észszerű időn belüli határozathozatal Bizottság általi tiszteletben tartásával kapcsolatos elv megsértése indokolhatja az EUMSZ 101. cikken és az EUMSZ 102. cikken alapuló közigazgatási eljárás során hozott határozat megsemmisítését akkor, ha az érintett vállalkozás védelemhez való jogának megsértésével is jár, az észszerű időn belüli határozathozatal tiszteletben tartásával kapcsolatos elv ilyen megsértése – még ha azt bizonyítottnak is feltételezzük – nem eredményezheti a kiszabott bírság összegének csökkentését (lásd többek között: 2016. június 9-i CEPSA kontra Bizottság ítélet, C-608/13 P, EU:C:2016:414, 61. pont; 2016. június 9-i PROAS kontra Bizottság ítélet, C-616/13 P, EU:C:2016:415, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a jelen ügyben – mint az a jelen ítélet 173. pontjából is kitűnik – nem vitatott, hogy a fellebbező a közigazgatási eljárás túlzott időtartamának a Törvényszék általi téves értékelésére vonatkozó érvével kizárólag azt kívánja elérni, hogy a vele szemben kiszabott bírságot csökkentsék.

190 Következésképpen ezt az érvet a megalapozottságára tekintet nélkül mint hatástalant el kell utasítani.

191 Végül maga a kiszabott bírság összegének arányosságát illetően a fellebbező nem ad elő semmilyen érvet, amely bizonyíthatná, hogy az alkalmazott szankció szintje aránytalan vagy túlzott. E tekintetben el kell utasítani azt az érvet, amely szerint egy 71,5 millió euró összegű bírság a kartellel érintett, 115 millió euró összegű forgalomhoz képest aránytalan. Nem vitatott ugyanis, hogy a jelen ügyben a kiszabott bírság összegét az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésével összhangban csökkentették oly módon, hogy az ne haladja meg a fellebbező által az előző üzleti év során elért teljes forgalom 10%-át. Márpedig e korlát már biztosítja, hogy e bírság szintje ne legyen aránytalan a vállalkozás méretéhez képest, amelyet a teljes forgalma alapján kell meghatározni (lásd ebben az értelemben: 2005. június 28-i Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ítélet, C-189/02, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P és C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280–282. pont).

192 Az eddigi megfontolásokra tekintettel a tizedik és tizenegyedik jogalapot mint részben hatástalanokat, részben pedig megalapozatlanokat el kell utasítani.

193 Mivel a fellebbező által felhozott jogalapok egyikének sem lehet helyt adni, a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

194 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése alapján, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről. Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A fellebbezőt, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Villeroy & Boch AG-t kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások

i — A jelen szöveg 56., 57. és 58. pontjában az első elektronikus közzétételt követően nyelvi módosítás történt.